

Urban Overview 2025

Activiteitenverslag

u.

①	Urban: missies, waarden en strategie	3
②	Transversale projecten	11
③	Stedenbouw	17
④	Cultureel erfgoed	23
⑤	Stadsvernieuwing	35
⑥	Juridische expertise	43
⑦	Kennis en Communicatie	47

2025 was voor alle gewestelijke instellingen een bijzonder uitdagend jaar. In een context zonder regering en onder aanzienlijke budgettaire druk, heeft Urban veerkracht en wendbaarheid getoond. De organisatie wist zich snel en pragmatisch aan te passen, met blijvende aandacht voor interne cohesie en continuïteit van de dienstverlening. Tegelijkertijd heeft Urban haar rol en zichtbaarheid binnen het gewest verder versterkt en haar impact vergroot.

Brussel staat, net als andere grootstedelijke gebieden, voor complexe en steeds grotere uitdagingen: klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, de groeiende vraag naar betaalbare woningen, stijgende energie – en vastgoedkosten en de digitale transitie. Deze transities raken rechtstreeks aan de essentiële missies van Urban. Dag na dag zetten onze teams zich in voor kwaliteitsvolle stedenbouwkundige vergunningen, een zorgvuldig beheer en valorisatie van ons erfgoed, ambitieuze stadsvernieuwingsprojecten, doeltreffende premiestelsels en een solide regelgevend en juridisch kader. Daarnaast waken we over de naleving van de regels, sensibiliseren we burgers en bouwen we aan sterke strategische partnerschappen.

In 2025 hebben we bewust gefocust op onze essentiële missies, zonder onze ambitie te verliezen. Die duidelijke prioritering heeft niet alleen de continuïteit van onze werking gewaarborgd, maar ook ruimte gecreëerd om te blijven vernieuwen. Zo heeft Urban, ondanks de omstandigheden, haar rol als sleutelspeler in de stedelijke transitie van Brussel opnieuw bevestigd.

Sarah Lagrillière
adjunct-directeur-generaal

Urban: missies, waarden en strategie

1

Urban is de overheidsdienst die voor heel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het gewestelijk beleid op het vlak van stedenbouw, cultureel erfgoed en stadsvernieuwing uitvoert.

Missies

Voor de uitvoering van zijn missies doet Urban een beroep op een ruime interne expertise op het gebied van architectuur, geschiedenis, documentatie en regelgeving om aan de verwachtingen van zijn partners en van alle burgers te voldoen.

1 Stedenbouw

Urban draagt proactief bij tot de verbetering van de architecturale kwaliteit in Brussel door onder meer stedenbouwkundige vergunningen te behandelen, af te geven en te verlengen, rekening houdend met de regelgeving en de goede ruimtelijke ordening.

2 Cultureel erfgoed

Urban speelt een sleutelrol in de vrijwaring, het behoud, de integratie en de eerbiediging van ons gewestelijke culturele erfgoed. Om dat erfgoed op te waarderen en een duurzaam karakter te verlenen, legt Urban zich ook toe op het identificeren, bestuderen en onderzoeken van dat erfgoed. Daarbij wordt het publiek geïnformeerd, ondersteund en begeleid.

3 Stadsvernieuwing

Urban streeft ernaar de levenskwaliteit in Brussel duurzaam te verbeteren door een actieve stadsontwikkeling waarbij onder andere stadskankers worden bestreden, de sociale cohesie wordt versterkt en het stadsweefsel wordt hersteld. Urban kent ook premies en subsidies toe om de bebouwde omgeving in Brussel te verbeteren.

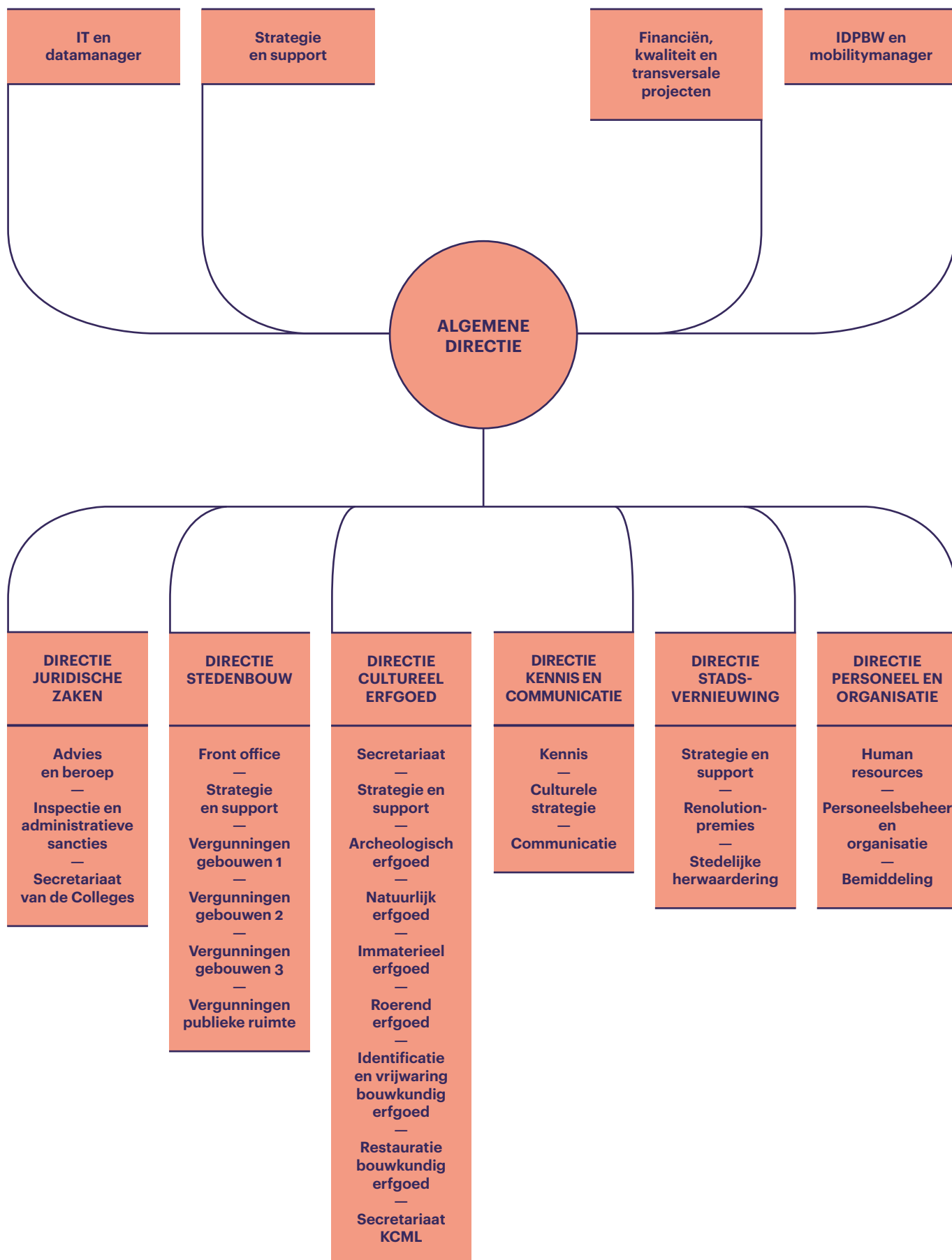
4 Juridische deskundigheid

Urban verzet heel wat werk op het vlak van juridisch advies, interne en externe juridische ondersteuning en de opvolging van geschillen in materies die tot zijn bevoegdheden behoren, de strijd tegen stedenbouwkundige en erfgoedinbreuken en de behandeling van beroepsprocedures. Urban wil dus als een proactieve juridische expert in stedenbouw, cultureel erfgoed en stedelijke revitalisering stadsvernieuwing fungeren.

5 Kennis en communicatie

Urban speelt ook een rol wat de sensibilisering van het publiek voor zijn vakgebieden betreft, organiseert culturele activiteiten, voert onderzoeken en studies uit en spitst zich in zijn communicatie en werking toe op de opwaardering van de architecturale kwaliteit uit om het even welke periode.

Organigram

Kwaliteit

Als overheidsdienst hecht Urban veel belang aan de kwaliteit van zijn diensten. Het is haar ambitie om de interne organisatie voortdurend te verbeteren om tegemoet te komen aan de behoeften van het publiek en de partners. Urban stelt de gebruikers – zowel intern als extern – centraal bij haar activiteiten en voert onder meer een beleid dat gericht is op kennisoverdracht en sensibilisering voor zijn kernactiviteiten.

Toegankelijkheid

Urban investeert in krachtige digitale tools die een nauwkeurige opvolging van de procedures en de naleving van de wettelijke termijnen vergemakkelijken. Die aanpak gaat gepaard met de wens om diensten te personaliseren en toegankelijker te maken. Zo vergroot Urban de toegankelijkheid van haar dienstverlening door ze via verschillende kanalen aan te bieden en naar inclusie te streven. Op die manier wil Urban de digitale, telefonische en fysieke contactpunten diversifiëren en versterken, waarbij elk kanaal volledig toegankelijk is, ook voor kwetsbare doelgroepen.

Continue verbetering

Urban zet haar inspanningen op het gebied van continue verbetering voort in het kader van het MyPermit-project: aan de hand van een tevredenheidsenquête worden prioriteiten gesteld voor verdere ontwikkelingen en wordt het platform verbeterd op basis van de feedback van gebruikers. Urban neemt ook deel aan de door de GOB georganiseerde werkgroepen “Stem van de gebruikers”. Die bijeenkomsten bieden de deelnemende overheidsdiensten de kans ervaringen op het gebied van gebruikerstevredenheid uit te wisselen, hun werkwijzen te delen en instrumenten te ontwikkelen om op gestructureerde wijze feedback te verzamelen.

Bemiddeling

De bemiddelingsdienst behandelt vragen en klachten van burgers met als doel gerichte en coherente antwoorden te geven en bij te dragen aan een proces van voortdurende verbetering van de dienstverlening. In 2025 werd bijzondere aandacht besteed aan de behandeling van klachten met betrekking tot de Renolution-premies. Daarbij werden corrigerende maatregelen genomen die tot een verbetering van de afhandeling en een hogere kwaliteit van de verstrekte antwoorden hebben geleid.

Gegevensbeheer

Urban zorgt ook voor meer vertrouwen bij het publiek door verantwoord om te springen met gegevens. In 2025 werden in het kader van het AVG-beleid de maatregelen op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens voortgezet door de invoering en ontwikkeling van hulpmiddelen, procedures en sensibiliseringsacties voor het personeel.

In 2025 was de digitale activiteit van Urban intensief en gevarieerd. Van de vele lopende projecten vallen er drie op vanwege hun structurele reikwijdte en hun gezamenlijke doelstelling om diensten toegankelijker, beter verbonden en efficiënter te maken:

MYPERMIT

MyPermit heeft een mijlpaal bereikt. Meer dan **85%** van de aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning wordt inmiddels online ingediend dankzij verbeterde functies die de volledigheid van de dossiers vergemakkelijken. Tegelijkertijd zorgt de automatische archivering via NOVA ervoor dat de dossiers veilig worden bewaard en dat de teams minder handmatig werk hoeven te verrichten.

MYRUSI

MyRuSi wordt gekoppeld aan iBot. Het platform voor stedenbouwkundige inlichtingen (MyRuSi) werd geïntegreerd in de beheertool voor notarissen (iBot) die door Fednot werd ontwikkeld. Notarissen kunnen aanvragen voortaan rechtstreeks vanuit hun eigen software invoeren, zonder dat ze gegevens opnieuw hoeven in te geven of het proces hoeven te onderbreken. De gemeenten ontvangen beter gestructureerde aanvragen en de termijnen worden korter, wat de burger ten goede komt.

NEXTCLOUD

Nextcloud maakt plaats voor SharePoint. Om zijn documentomgeving af te stemmen op Microsoft 365, is Urban overgestapt op SharePoint. Bestanden zijn voortaan rechtstreeks toegankelijk vanaf Teams of Outlook en de toegangsrechten kunnen nauwkeuriger worden beheerd.

→ Die verwezenlijkingen passen in een bredere dynamiek: digitalisering is bij Urban in de eerste plaats immers een middel om processen te vereenvoudigen ten behoeve van de teams, de partners en de burgers.

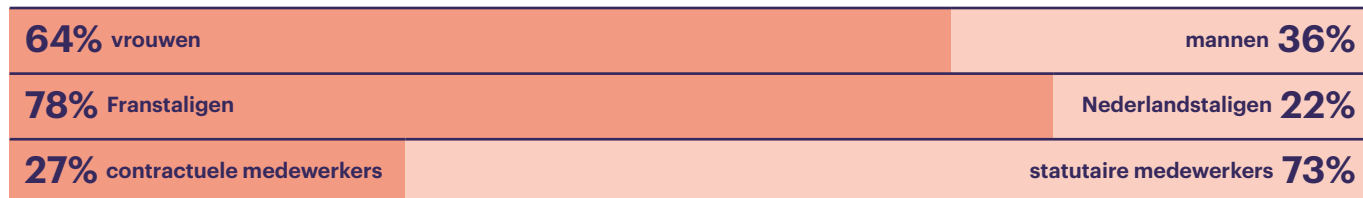
Urban in enkele kerncijfers

PERSONEEL

286 medewerkers

Personeelsplan voor **88%** gerealiseerd. Er werd een moratorium ingesteld op de aanwervingen

74% van de personeelsleden hebben één of meerdere voortgezette opleidingen gevolgd

IDPBW (Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk)

Jaarplan samengesteld uit **76** acties

53 acties uitgevoerd en **13** opgestart

Opleiding (bijscholing) van **21** EHBO'ers (Eerste Hulp Bij Ongevallen)

Opleiding van 4 nieuwe vertrouwenspersonen (2 FR en 2 NL)

44 personen ingeschreven voor de griepvaccinatie

MOBILITY

297 keer gebruik gemaakt van de dienstfietsen

1.238 km afgelegd

TOTALE BUDGET VAN URBAN

Vastlegging (gereserveerd krediet):€ **230.311.000** → uitgevoerd: **128.508.439€**

Vereffening (gevalideerde uitgaven): **169.218.000€** → uitgevoerd: **162.084.238€**

3 ASPECTEN

PROGRAMMA 002: ALGEMENE WERKING VAN URBAN

Omvat werkingskosten, personeelskosten en investeringen

Vastlegging: **36.512.000€** → uitgevoerd: **32.158.198€**

Vereffening: **32.816.000€** → uitgevoerd: **32.071.283€**

PROGRAMMA 071: STEDENBOUW EN ERFGOED

Omvat studies, publicaties, de organisatie van evenementen, werkingssubsidies aan bepaalde organisaties, subsidies voor de renovatie van beschermd erfgoed, subsidies aan gemeenten voor de doorstorting van stedenbouwkundige lasten

Vastlegging: **35.167.000€**

→ uitgevoerd: **22.722.139€**

Vereffening: **22.801.000€**

→ uitgevoerd: **21.189.689€**

PROGRAMMA 072: TERRITORIALE ONTWIKKELING EN STADSVERNIEUWING

Omvat subsidies aan gemeenten voor wijkcontracten, stadsvernieuwingscontracten, stadsbeleid, Renolution – premies...

Vastlegging: **158.632.000€**

→ uitgevoerd: **73.628.102€**

Vereffening: **113.601.000€**

→ uitgevoerd: **108.823.266€**

MYPERMIT: AANVRAGEN TOT STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

Evolutie van de gemeentelijke en gewestelijke aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning in 2025:

In totaal (gemeenten en gewest) werden **6.017** digitale dossiers voor stedenbouwkundige vergunningen via MyPermit ingediend, tegenover **933** op papier

→ Wat neerkomt op **87%**

Het gewest (Urban) ontving **1.051** elektronische dossiers en **56** papieren dossiers.

→ Dat betekent dat **95%** van de dossiers bij het gewest digitaal zijn ingediend

Bij de gemeenten werden **4.966** digitale dossiers voor stedenbouwkundige vergunningen via MyPermit ingediend, tegenover **877** op papier.

→ Dat betekent dat **85%** van de dossiers bij de gemeenten digitaal zijn ingediend (van 61% tot 93%, afhankelijk van de gemeente)

MyPermit.brussels-platform: stijging van **59%** van het aantal bezoekers ten opzichte van 2024

59.000 bezoeken in 2025, met **4.994** utilisatrices et utilisateurs enregistrés sur la plateforme

AUSA-RUSI-PROJECT: AANVRAGEN TOT STEDENBOUWKUNDIGE INLICHTINGEN (SI)

19.305 digitale aanvragen en **533** aanvragen op papier

stijging van **10%** ten opzichte van 2024

16 gemeenten ontvangen de digitale aanvragen op het IRISbox-platform

Transversale projecten

2

Naast haar operationele opdrachten ontwikkelt Urban diverse transversale projecten. Medewerkers van verschillende directies werken samen met externe partners aan die transversale projecten, zodat zij complementaire expertise kunnen inzetten, de multidisciplinaire samenwerking tussen teams bevorderen en bijdragen aan een gecoördineerde en samenhangende collectieve aanpak ten dienste van de belangrijkste stedelijke uitdagingen in het gewest.

Alliantie Renolution: renovatiestrategie voor een duurzame stad

De Alliantie Renolution is het toonaangevende gewestelijk initiatief op het gebied van duurzame en circulaire renovatie van de Brusselse bebouwing. Urban is actief betrokken bij de coördinatie en aansturing van twee workshops: de workshop Stedenbouw en Erfgoed en de workshop Stadsvernieuwing. Daarnaast neemt Urban ook deel aan plenaire vergaderingen en vertegenwoordigt het de alliantie, ook buiten het gewest.

Aansturing van de workshop Stedenbouw en Erfgoed

- Uitwerking van een gids over goede praktijken op het gebied van energetische renovatie: afronding van de eerste fase “stand van zaken”, gericht op het inventariseren van relevante bestaande studies. Er werden maar liefst 500 studies geregistreerd.
- Lancering van een juridische studie om de juridische moeilijkheden en administratieve belemmeringen bij energetische renovatiewerken in kaart te brengen.
- Opstelling van een methodologische nota over de renovatie van samenhangende architecturale gehelen, zoals tuinvijken, in samenwerking met de BGHM (Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij).
- Uitwerking van een analyserooster om de stedenbouwkundige en architecturale kenmerken van de gebouwen te identificeren met het oog op hun energetische renovatie.
- Partnerschap met de gemeente Ganshoren om een gemeentelijke verordening voor energetische renovatie uit te werken.
- Reflecties over collectieve renovaties en gegroepeerde vergunningen.

Aansturing van de workshop Stadsvernieuwing

- Analyse en aanpassing van de doelstellingen van programma's voor stadsvernieuwing in overeenstemming met de programma's die door de Alliantie Renolution worden ondersteund.
- Facilitering van groepsrenovatie door de ontwikkeling van de ARC-tool in samenwerking met Brulocalis.
- Opvolging van het project voor groepsrenovatie gericht op kleine mede-eigendommen, in het kader van het DWC “Conscience” in Evere.
- Opvolging van het project voor groepsrenovatie op schaal van een bouwblok in het AHC “Kortrijk-Oostende” in Sint-Jans-Molenbeek.
- Deelname aan de werkgroepen “Gebruik” en “Sociaal en Renovatie”.
- Reflectie over de integratie van de circulaire economie in de ondersteuning van projecten voor stadsvernieuwing.

Vertegenwoordiging van de Alliantie buiten het gewest

- Het Forum voor de Frans-Duitse toekomst – Europees Comité van de Regio's – deelname aan een expertendiscussie over energetische renovatie voor betaalbare woningen in Europa.
- Metrex – The Network of European Metropolitan Regions and Areas – deelname aan het denkwerk over de opkomende rol van grootstedelijke regio's in het beleid inzake aanpassing aan de klimaatverandering, in samenwerking met POLIMI, Milan Polytechnic University en de METREX Metropolitan Climate Challenge Expert Group.

Colloquium in de Urban Lab. A. de Ville de Goyet © urban.brussels

Urban Lab

Dit project van Urban wil een ruimte bieden voor collectieve intelligentie, innovatie en interdisciplinaire uitwisselingen, zowel intern als met externe partners, vanuit een visie van duurzaamheid en samenwerking. Het project, gelegen aan de Kunstberg 20 te 1000 Brussel, ging in 2024 van start en werd in 2025 ingehuldigd.

Het dUrability-comité

Dit comité structureert, coördineert en ondersteunt in samenhang met de gewestelijke strategieën de activiteiten van Urban op het gebied van milieu – en klimaatbeleid. In 2025 heeft zijn werk gestalte gekregen met de volgende acties:

- Transversale enquête over de opleidingsbehoeften op het gebied van milieukwesties en uitwerking van de basis voor een dUrability-opleidingsplan.
- Bijdrage aan het jaarverslag van het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP): actieve deelname van Urban aan de opstelling van het verslag, in lijn met de klimaatdoelstellingen van het Brussels Gewest.
- Bijdrage aan de bijwerking van het LKEP: voorstellen tot aanpassing van de bestaande maatregelen en voorstellen voor nieuwe maatregelen (lopende projecten – 2025-2026).
- Centralisatie en overdracht van informatie in het kader van de betrokkenheid van Urban bij de uitwerking van het Renature-plan, dat wordt geleid door Brussel-Energie.
- Opstelling van overzichtstabellen om de implementatie van de LKEP-maatregelen te operationaliseren.
- Opstelling van functiebeschrijvingen voor de rollen die zijn gekoppeld aan de leden van het platform.
- Organisatie van sensibiliseringsevenementen, waaronder twee workshops over de Donut-economie evenals informatiesessies tijdens de middagpauze voor alle medewerkers van Urban.
- Bijdrage aan het jaarverslag van het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP): actieve deelname van Urban aan de opstelling van het verslag, in lijn met de klimaatdoelstellingen van het Brussels Gewest.
- Vertegenwoordiging in de Interdisciplinaire Klimaatcel (IKC) en medewerking aan het jaarverslag over de evaluatie van het Brusselse beleid in het licht van de gewestelijke klimaatdoelstellingen, dat aan het parlement werd voorgelegd.

Het inclUsivity-comité

Dit comité zorgt voor de coördinatie en opvolging van het beleid inzake diversiteit en gelijke kansen binnen Urban en heeft als voornaamste doel elke vorm van discriminatie te bestrijden.

Het bestaat uit **10** vaste leden en **7** plaatsvervangers, waarbij elke directie vertegenwoordigd is

6 vergaderingen in 2025

Behandeling en opvolging van het beleid inzake diversiteit en gelijke kansen binnen Urban

Uitwerking van de acties van het diversiteitsplan voor 2025

“Naar een dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”

Urban ging in 2025 verder met de aansturing van het gewestelijk actieplan “Naar een dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”. Dat plan, dat in mei 2023 door de regering werd goedgekeurd, mobiliseert de verschillende overheidsdiensten rond gecoördineerde acties die gericht zijn op een structurele, inclusieve en gezamenlijke dekolonisatie van de Brusselse openbare ruimte, en dat in het kader van een aanpak gebaseerd op dialoog en herinnering.

Het plan omvat **14** acties, waarvan er **13** rechtstreeks door Urban worden gecoördineerd en in **5** thematische groepen zijn onderverdeeld om de onderlinge verbanden duidelijk te maken.

Belangrijkste elementen voor 2025

- Publicatie van een speciale webpagina op de website van Urban.
- Het begeleidingscomité is 5 keer samengekomen, heeft de voortgang van de acties opgevolgd, concrete aanbevelingen gedaan over verschillende vergunningsaanvragen en een memorandum uitgewerkt.
- Koloniale sporen (roerend, onroerend en natuurlijk erfgoed) werden verder in kaart gebracht. Er werd een kaart met koloniale sporen opgesteld met realtime updates. Momenteel zijn er 137 sporen geïdentificeerd.
- Uitwerking van een methodologie voor de behandeling van aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning.
- Sensibilisering van medewerkers en bepaalde gewestelijke partners.
- Lancering van een haalbaarheids – en programma-studie over de ontwikkeling van een interpretatiecentrum van de kolonisatie. De haalbaarheidsstudie “Lever-House – Interpretatiecentrum van de dekolonisatie” werd gefinancierd door Beliris en werd aan IDEA toegekend. De studie begon in maart 2025 voor een geschatte duur van 11 maanden en er werden 4 collectieve workshops georganiseerd.

Koloniale sporen in Brussel (volgens Brugis)

De Brusselse stedenbouw staat vandaag de dag voor tal van hedendaagse uitdagingen: het zorgvuldig omgaan met hulpbronnen, het behoud van erfgoed, de stimulering van hergebruik van bestaande gebouwen, de bevordering van sociale diversiteit en het waarborgen van hoogwaardige duurzame openbare ruimte. Tegelijkertijd moet worden gezorgd voor een aangename leefomgeving voor iedereen. Binnen die dynamiek speelt Urban een cruciale rol. Met het oog op een duurzamere, inclusievere en veerkrachtigere stad ziet de overheidsdienst dan ook toe op de strikte naleving van de regelgeving en de toepassing van de operationele en planologische instrumenten.

Urbans opdrachten omvatten onder meer het behandelen van stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen, de behandeling van aanhangigmakingen bij de gemachtigde ambtenaar, het beheer van stedenbouwkundige lasten en de analyse van milieueffectenrapporten en – studies. Met al die initiatieven streeft Urban een duidelijk doel na: de aantrekkelijkheid van de stad vergroten, de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren en ervoor zorgen dat elk project op duurzame wijze bijdraagt aan de stad dat we beschouwen als een waar ecosysteem.

In 2025 hebben de teams van Urban bijna 2.000 vergunningsaanvragen behandeld, zowel gewestelijke als gemeentelijke dossiers. Ze hebben ook talrijke innovatieve en strategische projecten ondersteund die in overeenstemming zijn met de visie van Urban: de voorkeur geven aan de verbouwing en herbestemming van bestaande gebouwen boven de afbraak ervan, op een relevante manier verdichten, de binnengebieden van bouwblokken vrijwaren, functionele en sociale diversiteit aanmoedigen, het erfgoed integreren in het kader van duurzame ontwikkeling en hoogwaardige hedendaagse architectuur bevorderen.

Die benadering, gebaseerd op de principes van de goede ruimtelijke ordening, ondersteunt de huidige ecologische, sociale en economische transitie en bevestigt dat de stad zich kan ontwikkelen door het beste te halen uit wat er reeds voorhanden is. In een complexe economische context, zowel voor de overheid als voor de privésector, zet Urban zich dagelijks in om projecten te begeleiden die een positieve en duurzame stempel zullen drukken op de stad en haar toekomstige ontwikkeling.

Stedenbouwkundige vergunningen

KERNCIJFERS

1.786 aanvragen behandeld

735 beslissingen over gewestelijke vergunningen

444 behandeld door de directie Stedenbouw

69 behandeld door de directie Stedenbouw en de directie Cultureel Erfgoed (gezamenlijk beheerde unieke¹ vergunningen)

222 unieke vergunningen behandeld door de directie Cultureel Erfgoed
(144 met betrekking tot natuurlijk erfgoed en 78 met betrekking tot de restauratie van bouwkundig erfgoed)

623 adviezen over gemeentelijke vergunningen

187 aanvragen afgesloten zonder verder gevolg

241 beslissingen over aanhangigmakingen

AANHANGIGMAKINGEN BIJ DE GEMACHTIGDE AMBTENAAR (GA)²

267 geopende dossiers in 2025

241 beslissingen in 2025

TERMIJNEN

gewestelijke vergunningen: **99,6%** van de dossiers afgegeven binnen de door het nieuwe BWRO opgelegde termijn

gewestelijke vergunningen en aanhangigmakingen: **98,6%** van de dossiers afgegeven binnen de door het nieuwe BWRO opgelegde termijn

OPGELEGDE STEDENBOUWKUNDIGE LASTEN

163.921.463,75€ in speciën

1.820.133,50€ in natura

OPENPERMITS

OpenPermits is een van de websites van Urban die tot op heden het meest wordt bezocht met **480.000** bezoeken in 2025, met

gemiddeld **40.000** bezoekers per maand

gemiddeld **1350** bezoekers per dag

Een aantal opmerkelijke stedenbouwkundige vergunningen

1 Gemengd project, Heyvaertstraat 40-52 – Afbraak van een opslagplaats en huis en bouw van een geheel van **4** gebouwen met in totaal **43** woningen (waarvan 20 sociale woningen), **12** appartementen bestemd voor coliving met in totaal **82** kamers, een handelszaak van **486 m²**, een voorziening van collectief belang van **208 m²**, een ondergrondse parking met **38** plaatsen – waarvan **3** voor personen met beperkte mobiliteit (PBM's) – en de aanleg van een publieke doorgang voor fietsers en voetgangers. Vergunning afgeleverd op 11/12/2024. In 2025: uitvoering van het eerste structurerende project met de aanleg van een verbindingsruimte in het kader van het richtplan van aanleg³ (RPA) Heyvaert, in aansluiting op het Kleine Zennepark.

2 Nieuwe hoofdzetel van Infrabel, Frankrijkstraat 40-50 – Afbraak van dienstwoningen die bij de spoorwegen horen, een kantoorgebouw en loodsen voor logistieke activiteiten, bouw van een gebouw met **6**, **9** en **16** verdiepingen bovenop een benedenverdieping met **2** parkeerniveaus voor de inrichting van een controlecentrum voor het spoorverkeer en een operationeel gebouw.

3 Gemengd vastgoed – en landschapsproject in gebied van gewestelijk belang (GGB 4), Oorlogskruisenlaan 76-82 (stad Brussel) – Bouw van een geheel bestaande uit een middelbare school met een capaciteit van **700** leerlingen, een kinderdagverblijf voor **56** kinderen, **112** woningen van verschillende grootte (van studio's tot vierkamerappartementen) en een overdekte parking met **47** plaatsen voor auto's en **606** plaatsen voor fietsen, een commerciële benedenverdieping, alsook de landschapsinrichting van de onbebouwde delen van de site en de aanleg van een toegangsweg.

1 Unieke vergunning: stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning die gevrijwaard erfgoed betreft en betrekking heeft op een goed dat gedeeltelijk of in zijn geheel beschermd is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst of waarvoor de procedure voor de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst aan de gang is.

2 Aanhangigmaking bij de gemachtigde ambtenaar: dossier dat automatisch aanhangig wordt gemaakt bij de gemachtigde ambtenaar (GA).

3 Richtplan van aanleg (RPA): instrument dat op gewestelijk niveau wordt opgemaakt en het mogelijk maakt zowel de strategische als de verordenende aspecten van een stedelijke strategie te definiëren.

GGB 4, Oorlogskruisenlaan, visualisatie van de speelplaats van de school. © 51N4E / TRANS / V+

- 4 Een plein en een park, Stephensonstraat 62-84 (gemeente Schaarbeek) – Aanleg, in het kader van het duurzame wijkcontract “Stephenson”, van een park en een openbaar plein, bouw van een sportvoorziening en renovatie/verbouwing van het Taminés-complex (educatieve activiteiten) met het oog op de inrichting van een kinderdagverblijf en ruimtes voor verenigingen.
- 5 Nieuw politiecentrum, de Lignestraat 2-8 (stad Brussel) – Renovatie, verbouwing en verhoging van een bestaand kantoorgebouw met ondergrondse parking met het oog op de vestiging van het nieuwe centrum van de politiezone Brussel-Hoofdstad Elsene.
- 6 Bosbrigade van Leefmilieu Brussel, Waversessteenweg 2245 – Afbraak en heropbouw van de bosbrigade 2 in het Zoniënwoud.
- 7 Duurzaam wijkcontract Conscience, Lindestraat 255 (gemeente Evere) – Bouw van een gemengd gebouw met sportvoorzieningen en lokalen voor verenigingen, en inrichting van de naaste omgeving op de Onthaalsquare.
- 8 Universitair ziekenhuis Saint-Luc, Hippocrateslaan 10 – Project voor de bouw van een nieuwe ziekenhuistoren, de ingrijpende renovatie van het medisch-technische gedeelte, de herbestemming van de bestaande ziekenhuistoren, de aanpassing van de parkings “Esplanade” en “Gravier”, de uitbreiding van de parking “Faculté Nord” met extra verdiepingen en de wijziging van de naaste omgeving en de mobiliteit.

Waversessteenweg 2245, Oudergem, visualisatie van de nieuwe boshut. © Czvek Rigby + Atelier Julien Boidot

Projets be.exemplary

2

laureaten hebben
hun dossier
afgesloten

- École secondaire Plurielle (ESP), laureaat 2019, in Sint-Jans-Molenbeek
- Vandeuren, laureaat 2019, in Elsene

Ecole Secondaire Plurielle Maritime, Molenbeek. © &sens architectes

3

werven werden
voortgezet

- Mabo • Laureaat 2016, in Brussel
- ZIN • Laureaat 2019, in Brussel
- Mariëndaal • Laureaat 2019, in Neder-Over-Heembeek.

Zin, voormalige WTC-torens, Koning Albert II Laan 30, Brussel. Séverin Malaud © urban.brussels

Cultureel erfgoed

Een van de belangrijkste gebeurtenissen van 2025 op het gebied van cultureel erfgoed was ongetwijfeld de succesvolle art-decocampagne, met de Open Monumentendagen als hoogtepunt.

Daarnaast is het noemenswaardig te vermelden dat de zeshonderd stenen van de gevel van Huis Aubecq een zinvolle bestemming hebben gekregen: ze werden opgenomen in een project van het toekomstige expertisecentrum voor beroepen in het erfgoed en de bouwsector, dat samen met Constructiv en constructiv.brussels wordt ontwikkeld.

Verder werd het bureau van Edmond van Eetvelde, een meesterwerk van Victor Horta, weer teruggeplaatst in zijn herenhuis na een eeuw van afwezigheid.

De bescherming van het Tenboschpark, een opmerkelijk stedelijk arboretum met meer dan 400 soorten, verankert deze plek blijvend in het collectieve geheugen en versterkt de bescherming van een uitzonderlijk natuurspatium in het hart van Elsene. Andere opmerkelijke restauraties hebben hun stempel op 2025 gedrukt. Zo is Huis Roosenboom, een meesterwerk in art-nouveaustijl, opnieuw in gebruik genomen door de bewoners en opengesteld voor bezoekers. Het zwembad van Elsene is heropend na een grondige renovatie die het historische karakter verzoent met hedendaagse eisen.

De Urban Archaeology Days kenden ook een groot succes. Door archeologische vindplaatsen en laboratoria open te stellen voor het publiek, legden zij de nadruk op kennisdeling en educatie als sleutel om het verleden te begrijpen.

De erkenning door UNESCO van de stangmarionetten van het Theater Toone bekrachtigt een levendige traditie, die diep verankerd is in de Brusselse identiteit, als immaterieel erfgoed.

Tot slot symboliseert het rad van de Lindekemalemolen, heropgebouwd volgens het oorspronkelijke model en gekoppeld aan een waterkrachtcentrale, de geslaagde combinatie van herinnering en duurzaamheid.

Al deze verwezenlijkingen weerspiegelen een gedeelde overtuiging: erfgoed is niet alleen wat we beschermen, maar ook wat waar we leven in brengen, wat we doorgeven en wat we samen met en voor de samenleving opnieuw uitvinden.

Opgestarte procedures

INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST VAN 2 MONUMENTEN

- Café “Au Daringman”, Vlaamsesteenweg 37 in Brussel
- Café “Au Laboureur”, op de hoek van de Vlaamsesteenweg en de Lepagestraat in Brussel

Definitieve procedures

3 LANDSCHAPPEN

- Treurzilverlinde (*Tilia petiolaris*), Linthoutstraat 93 in Schaarbeek, Vergotestraat in Schaarbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe (bewaarlijst)
- Tenboschpark, Vleurgatsesteenweg in Elsene
- Treurbeuk (*Fagus sylvatica* f. *pendula*), Leuvensesteenweg 862 in Evere (bewaarlijst)

9 MONUMENTEN

- Noordstation, Vooruitgangstraat in Schaarbeek (bewaarlijst)
- Werk “De Rijpheid” gelegen op het plein tussen de Houtmarkt, de Ravensteinstraat, de Warandeborg en de Twaalf Apostelenstraat in Brussel (bewaarlijst)
- Huis Jacobs, Jacques Jordaensstraat 22 in Brussel
- Huis Van Nerom, Louizalaan 208 in Brussel
- Palais de la Cambre, Lied Van Sotternieënlaan 4-4B en Émile Duraylaan 60-62 in Elsene en 68 in Brussel
- Het gebouw met de voormalige kantoren en het privéappartement van architect Paul Caulier, Landsroemlaan 10 in Koekelberg
- Neoklassiek huis, Groene Hondstraat 8 in Sint-Jans-Molenbeek
- 17 grafmonumenten en de monumentale ingang van de begraafplaats van Sint-Gillis, Stillelaan 72 in Ukkel
- Voormalige dansstudio en appartement van choreograaf Maurice Béjart, Greepstraat 49-51 in Brussel (bewaarlijst)

1 GEHEEL

- Huizen, de Villegaslaan 25 tot 31 in Ganshoren

Station Brussel-Noord. Timo Baekelandt © urban.brussels

Kantoor en appartement van de architect Paul Caulier, Landsroemlaan 10, Koekelberg. A. de Ville de Goyet © urban.brussels

Niet-instelling van de vrijwaringsprocedure Beslissingen tot niet-bescherming

3 LANDSCHAPPEN

- Luxemburgplein in Elsene
- Goemaerepark, Waversesteenweg 1945 in Oudergem
- Gulledelebos, Haagbeukenlaan, Yorkshirelaan, Christian de Duvedreef, Tweehuizenweg, Bolderiklaan en Théodore De Cuyperstraat in Sint-Lambrechts-Woluwe

3 MONUMENTEN

- Huis Mosselman, Paleizenstraat over de Bruggen 492-496 in Brussel.
- Orgel van de Heilige Drievuldigheidskerk op het Drievuldigheidsvoorplein in Elsene, Afrikastraat 37 in Sint-Gillis.
- Espace Beaulieu, Beaulieu laan 1-11 in Oudergem

1 LANDSCHAP EN GEHEEL

- Coppensstraat in Brussel

- Café "Au Daringman", Vlaamsesteenweg 37 in Brussel
- Café "Au Laboureur", op de hoek van de Vlaamsesteenweg en de Lepagestraat in Brussel

Restauratie van gevrijwaard erfgoed

RESTAURATIEWERVEN

415 werven opgevolgd

231 werven aan gevrijwaarde gebouwen, waarvan **132** werven in 2025 werden begonnen

184 werven aan gevrijwaarde sites, waarvan **79** werven in 2025 werden begonnen

27 werven aan zowel gevrijwaarde gebouwen als sites, waarvan **16** werven in 2025 werden begonnen

TOEGEKENDE ERFGOEDSUBSIDIES

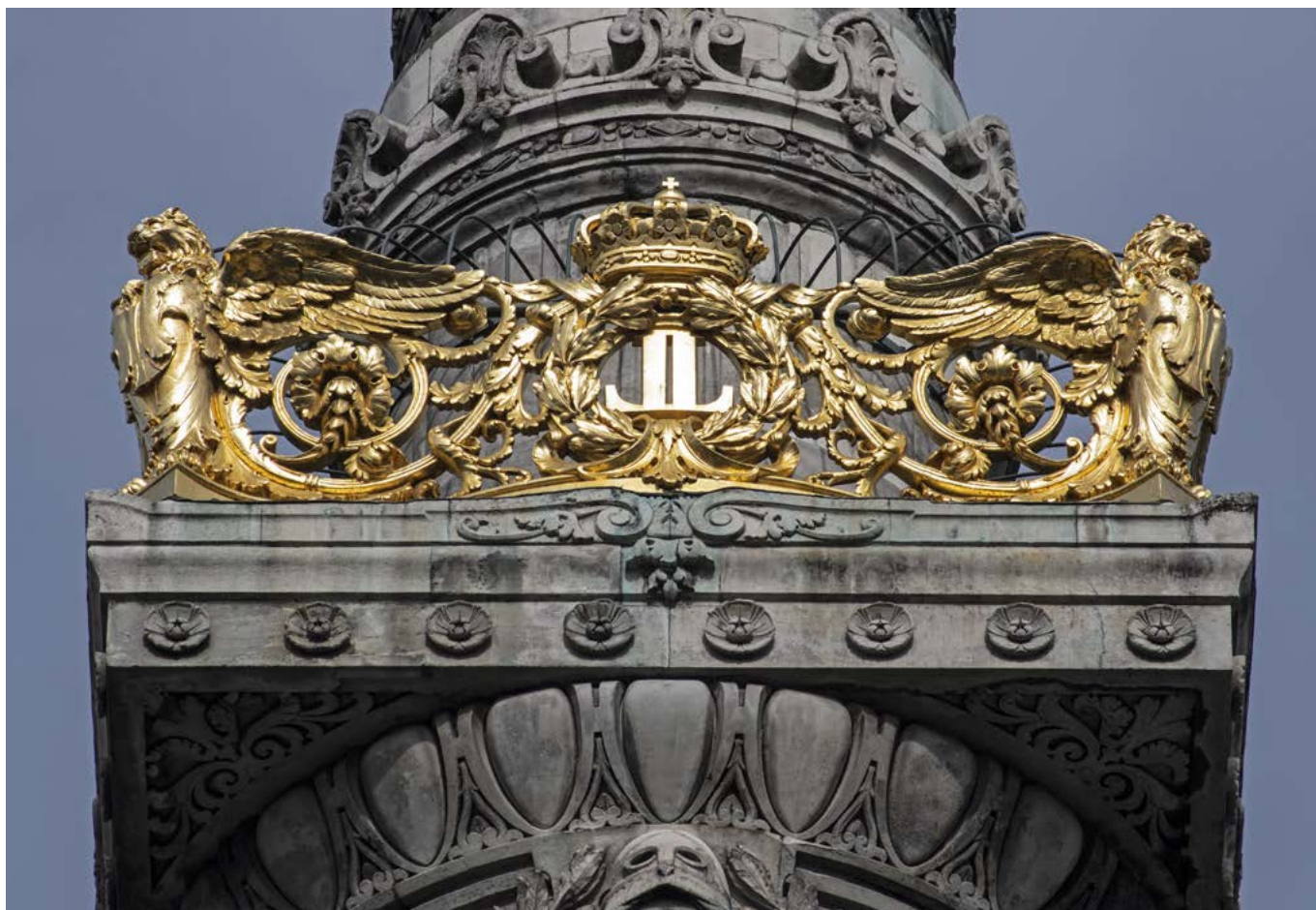
245 subsidies toegekend

91 subsidies voor restauratiewerken aan gevrijwaard bouwkundig erfgoed

5 subsidies voor restauratiewerken aan gevrijwaard natuurlijk erfgoed

47 subsidies voor studies voorafgaand aan de restauratie van gevrijwaard bouwkundig erfgoed of gevrijwaarde landschappen

102 subsidies "klein erfgoed"

Congreskolom, Congresplein, Brussel. A. de Ville de Goyet © urban.brussels

Enkele emblematische restauratieprojecten

ONROEREND ERFGOED

- Abdij van Vorst, Sint-Denijsplein in Vorst. Herstel van de site van de Abdij van Vorst. Gestart in 2024, in uitvoering
- Tribune van de Royal Racing Club in Ukkel, Eikenlaan 125 in Ukkel Restauratie van de betonnen tribune. Gestart in 2025, in uitvoering
- Justitiepaleis, afwerking van de restauratiecampagne van de gevel aan het Poelaertplein
- Hotel Métropole, volledige restauratie, in uitvoering
- Koninklijke Bibliotheek van België (KBR), Kunstberg, afwerking van de plaatsing van een lift
- Voormalige ziekenhuisvleugel en kasteel van de site van Neckersgat. Restauratie van de gevels en daken
- Onze-Lieve-Vrouw ter Zege op de Zavelkerk, restauratiewerken aan het gebinte en het dak rechts van het zuidelijke transept, beëindigd in 2025
- Huis Ciamberlani, Defacqzstraat 48, Elsene, onderhoud van het raamwerk en reiniging van de voor-gevel
- Sint-Clemenskerk, Ottervangerstraat, Watermaal-Bosvoorde. Restauratie van de romaanse toren, gestart in 2025, in uitvoering

NATUURLIJK ERFGOED

Belangrijke projecten:

- Restauratie van het Raspailpark, Victor Gambierstraat in Ukkel. De werken zijn met name bedoeld om de historische tuin in ere te herstellen door het oude Huis Raspail, de priëlen en de waterpartij te reconstrueren
- De aantrekkelijkheid van de speeltuin in het Jeugd-park in het Josaphatpark in Schaarbeek vergroten: een pumptrack, een klimparcours en een speeltuin aanleggen en de ondoorlaatbaarheid van de site verminderen
- Restauratie van de tuin van de woning van architect Georges Volckrick in Watermaal-Bosvoorde
- Aanleg van een openbare riolering in de bestaande weg en renovatie van de riolering in de tuinen van de woningen in de tuinwijk Floréal in Watermaal-Bosvoorde
- Herinrichting van het halfnatuurlijke gebied van de Tiendenschuur in Sint-Lambrechts-Woluwe

Emblematische unieke vergunningen

ONROEREND ERFGOED

- Verlichting van de gevel van Huis Solvay, Louizalaan 224 in Brussel
- Restauratie volgens het oorspronkelijke ontwerp van de Congreskolom, Congresplein in Brussel
- Restauratie van de gevels en renovatie van het schrijnwerk van het museum Autoworld, Jubelpark 11 in Brussel
- Stabilisatie van de overhangende luifel van de Ravensteingalerij, restauratie van de schilderijen, Ravensteinstraat 16, Brussel
- Station Brussel-Congres, volledige renovatie van de vloerbedekking in de lokettenhal en vervanging van de stationsnaam op het fronton boven de hoofdingang, Pachecolaan 30, Brussel
- Restauratie en renovatie van een traditioneel huis uit de 17e eeuw, Vlaamsesteenweg 180
- Volledige restauratie van de bouwschil van het Broodhuis, Grote Markt 29, Brussel

NATUURLIJK ERFGOED

Voorbeelden van unieke vergunningen:

- Restauratie van de art-decotuin in het Dudenpark in Vorst
- Verlenging van de groene wandeling naar Vogelzang in Anderlecht
- Ruimen van de vijvers van het Josaphatpark in Schaarbeek

Justitiepaleis, Poelaertplein, Brussel. Jonathan Ortegat © urban.brussels

Enkele belangrijke archeologische projecten

BOUWARCHEOLOGIE

- Grote Markt 5-7 en Guldenhoofdstraat 3, Brussel: tijdens de opgravingen werd een reeks middeleeuwse kelders blootgelegd die dateren uit de periode tussen de 12e en het begin van de 14e eeuw, die getuigen van de eerste – materieel gezien – belangrijke verstedelijking van het handelscentrum rond de Grote Markt.
- Raspailpark in Ukkel: naast het archeologisch onderzoek naar de overblijfselen van het voormalige “Huis Raspail” zijn bij de aanleg van het Raspailpark in Ukkel onbekende overblijfselen aan het licht gekomen. Ze maken deel uit van een gebouw waarvan vaststaat dat het als serre of orangerie diende en dat aan het einde van de 18e eeuw bij het gebruik van de site werd betrokken.
- Romaanse toren van de Sint-Clemenskerk, Watermaal-Bosvoorde: dankzij de restauratie van de oude romaanse toren uit de 11e-12e eeuw kunnen de bouwfasen van dit bouwwerk nauwkeuriger worden gedateerd en kunnen de veranderingen worden vastgesteld die er in de loop der tijd aan zijn aangebracht, met name wat betreft de openingen.
- Pacificatiestraat 73, Brussel: de ruwbouw van het kleine huis in de Pacificatiestraat 73 in Brussel werd aan de hand van dendrochronologie gedateerd op het midden van de 15e eeuw. De archeologische vondsten van consoles en met lijstwerk verfraaide balken maken een vergelijking mogelijk met andere, niet-gedateerde voorbeelden.
- Grote Markt 13-14, Brussel: in aanvulling op een eerste onderzoek dat in 2016-2017 werd uitgevoerd, heeft deze studie meer inzicht geboden in een groot huis aan de kant van het plein en een kleinere woning met twee volumes aan de binnenzijde van het huizenblok, die via een doodlopende straat bereikbaar is. Het geheel gaat terug tot het midden van de 15e eeuw.

ARCHEOLOGIE VAN DE ONDERGROND

- Koningswijk & Zavel: de herinrichting van de volledige wijk, van het Koningsplein tot het Poelaertplein, heeft geleid tot het archeologisch onderzoek van drie werven. Daarbij zijn overblijfselen van staatsgebouwen, oude woongebieden en een ziekenhuis-begraafplaats aan het licht gekomen.
- De Brouckèrewijk: het bouwproject Brouck’R en Hotel Métropole, twee nabijgelegen en tijdelijke werven die een beeld geven van de bewoning in de vallei in de 14e-16e eeuw.
- Kapellemarkt: een klein opgravingsgebied dat werd blootgelegd tijdens de aanleg van de nieuwe fri-tuur, met een vijftiental ontdekte graven en enkele stukken metselwerk die een aanvulling vormen op de talrijke vondsten die tijdens de werkzaamheden op dit plein zijn gedaan.
- Gesùklooster: bij de omvangrijke grondwerken in de verdedigingsgrachten van Brussel is een groot aantal menselijke botten gevonden uit een nog onbekende periode. Het vormde een logistieke uitdaging om die kwetsbare vondsten op een ethische manier te behandelen en tegelijkertijd een acceptabel werktempo te handhaven.
- Abdij van Vorst: dankzij de renovatie van dit kloostercomplex is er nu meer inzicht in hoe de site in de 18e eeuw functioneerde. Langs de Brusselse Steenweg geven de ommuring, de vijvers, de molen en twee graven op de parochiebegraafplaats een beeld van de vroegere bewoningsperiodes.

Ontdekking van een fragment van een patacon (een klein plaatje van witte pijpenaarde dat als versiering op feestbroden werd gebruikt), ontdekt tijdens de archeologische opgravingen in de Regentschapsstraat, Brussel. © urban.brussels – MRAH

Archeologische opgravingen op de Kapellemarkt, Brussel. Onthulling van een vijftiental graven van het voormalige kerkhof van de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Kapellekerk. © urban.brussels – MRAH

ARCHEOLOGISCHE WERVEN

46 archeologische projecten uitgevoerd, waarvan 21 begonnen in 2024:

25 sites met gebouwen, waarvan 10 begonnen in 2024

15 sites met ondergronds gedeelte, waarvan 8 begonnen in 2024

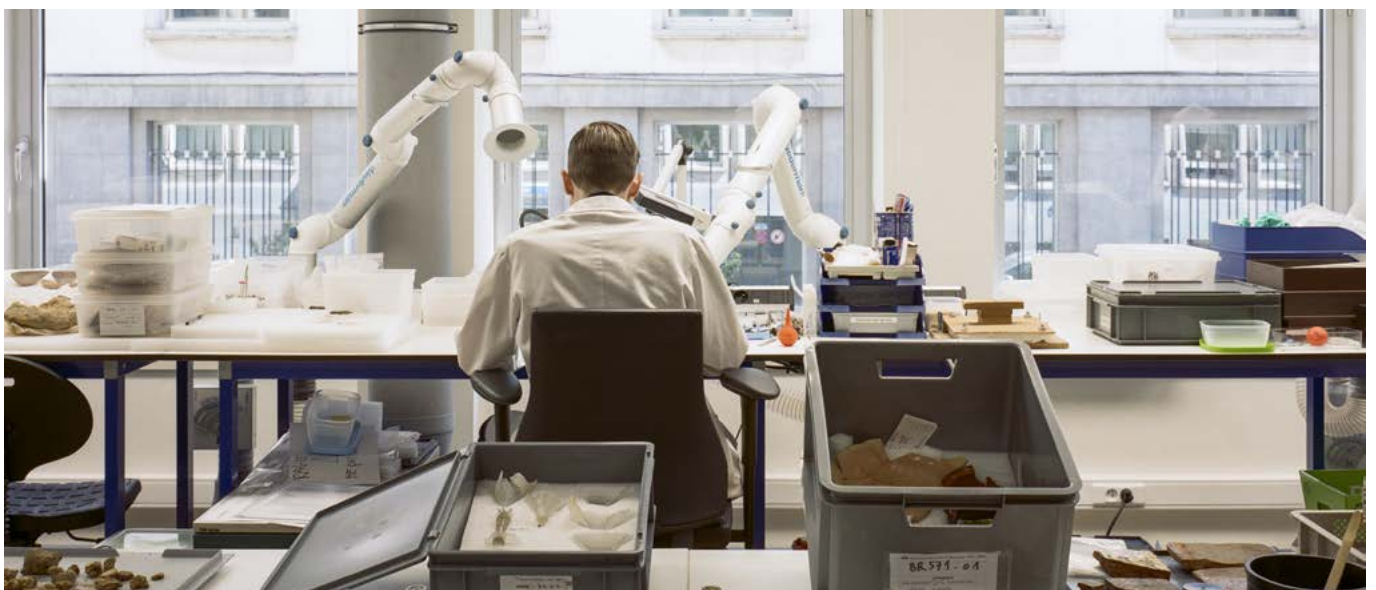
6 sites met gebouwen en ondergronds gedeelte, waarvan 3 begonnen in 2024

ARCHEOLOGISCH LABORATORIUM

2.119 zakjes met voorwerpen afkomstig van archeologische opgravingen naar het laboratorium gebracht;

1.715 voorwerpen behandeld en opgenomen in de archeologische collectie

1.251 geïnventariseerde objecten

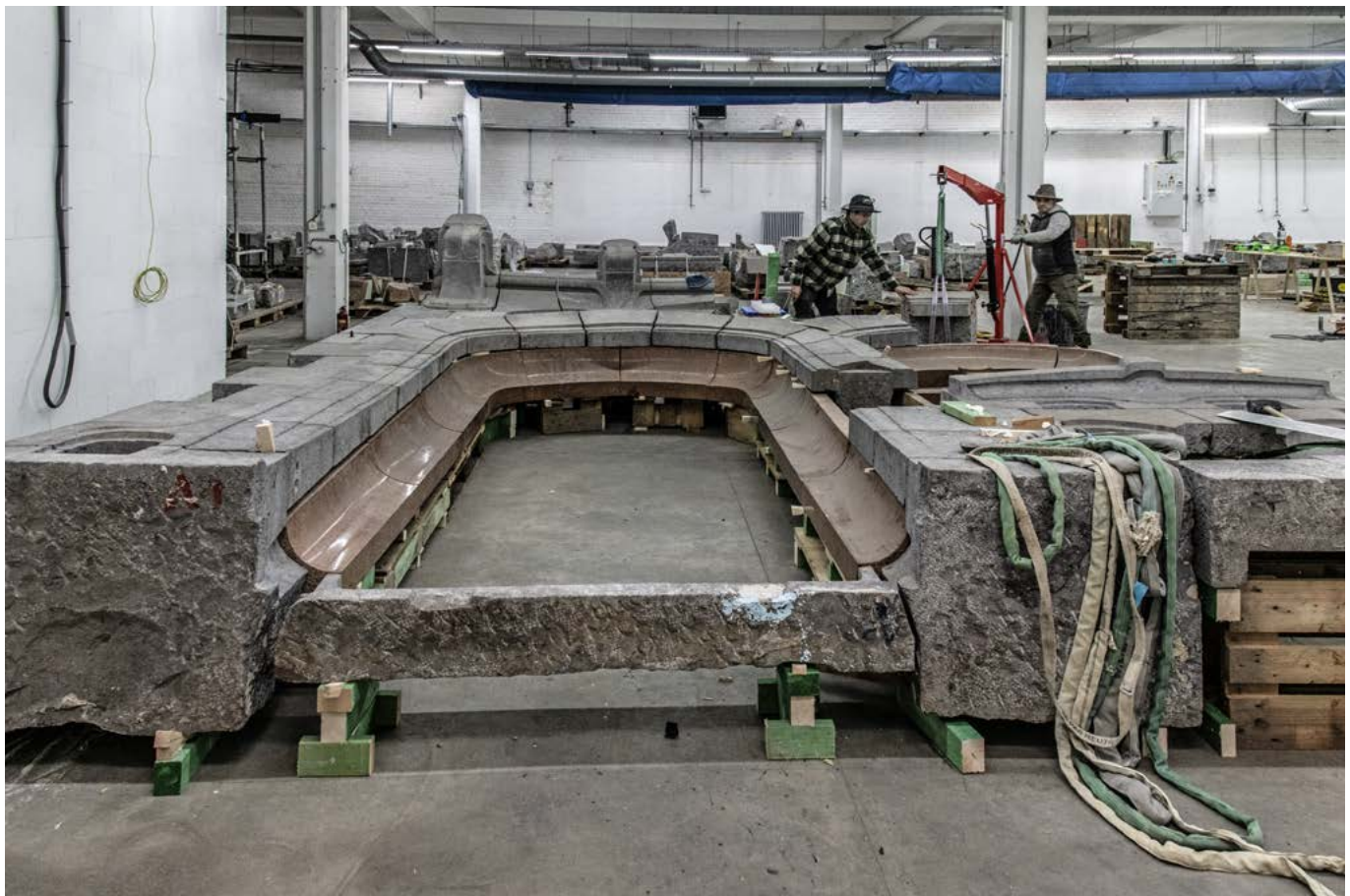

Archeologisch laboratorium van Urban. Séverin Malaud © urban.brussels

Erfgoedinventarissen

Op 19 augustus 2024 werd de wettelijke inventaris van het onroerend erfgoed (met inbegrip van monumenten, opmerkelijke bomen en gehelen) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Sindsdien maken alle elementen die voor die datum in de inventarissen van het bouwkundig en natuurlijk erfgoed waren opgenomen, deel uit van de wettelijke inventaris, terwijl latere toevoegingen tot de indicatieve inventaris behoren.

Stenen van Huis Aubecq. A. de Ville de Goyet © urban.brussels

BOUWKUNDIG ERFGOED

26.718 fiches

83.165 iconografische voorwerpen

ROEREND ERFGOED

162 geïnventariseerde collecties en partners betrokken bij het project

70.051 culturele voorwerpen geïnventariseerd, dat zijn er 7.000 meer dan in 2024

28.034 geïllustreerde voorwerpen gepubliceerd, dat zijn er 5.000 meer dan in 2024

EMBLEMATISCHE DOSSIERS:

Partnerschap met Constructiv voor de opwaardering van de gevel van Huis Aubecq: verhuizing naar Sint-Agatha-Berchem

Beheer van de uitleningen van uitzonderlijke werken uit de collectie Gillion-Crowet

Ontwikkeling van de inventarisopdracht dankzij de internalisering van de KIK-opdracht (2 medewerkers aangeworven in mei 2025)

NATUURLIJK ERFGOED

485 bomen bijgewerkt in de inventaris van de opmerkelijke bomen

HISTORISCHE LIFTEN

431 liften met aangetoonde historische waarde

914 adressen opgenomen in de databank

CULTUREEL EN IMMATERIEEL ERFGOED

29 dossiers opgenomen, waarvan het laatste in 2025, betreffende de Brusselse traditie en vakmanschap in chocolade

1 kandidatuur ingediend: het bloementapijt van Brussel (in het kader van een multinationaal dossier)

Historische lift van de Residentie Basilique, Keizer Karellaan 124, Ganshoren. M. Celis © urban.brussels

Immaterieel erfgoed van UNESCO

- De traditie van de stangmarionetten in Brussel werd opgenomen op de representatieve lijst van het immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid tijdens de 20e zitting van het Intergouvernementeel Comité voor de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed, die van 9 tot 14 december 2025 plaatsvond in New Delhi.
- De kandidatuur voor het Brusselse bloementapijt wordt nog geëvalueerd voor een inschrijving die in 2026 wordt aangekondigd.
- De viering van het 20-jarige jubileum van de erkenning van de beiaardcultuur in België in het register van goede beschermingspraktijken van UNESCO vond plaats in het stadhuis op 17 april 2025 tijdens een plechtige bijeenkomst die breed werd ondersteund door Urban.
- Het officiële diploma ter erkenning van de kermiscultuur op de representatieve lijst van UNESCO werd door de staatssecretaris uitgereikt aan de Belgische kermisgemeenschap tijdens de openingsceremonie van de Zuidfoor die werd gehouden in het stadhuis van Brussel.
- Urban organiseerde en nam deel aan 11 stuurgroepen en beschermingscomités met betrekking tot geregistreerde elementen of kandidaten voor inschrijving.
- Urban nam deel aan de uitwisselingsdag over de operationele implementatie van de conventie van 1954 (Parijs, 3/12/2025).

Europees Erfgoedlabel

- Urban heeft de nationale jury samengesteld en ondersteunt de twee kandidaturen die in aanmerking komen voor de Europese selectie 2025-2026, die in Brussel zal plaatsvinden. Het Koninklijk Museum van Mariemont en de grot Scladina in Andenne zijn in de running.
- Urban heeft deelgenomen aan internationale bijeenkomsten over de evaluatie van het programma van het Europees Erfgoedlabel en de herziening van de rechtsgrondslag daarvan, alsook aan initiatieven van het Bureau ter bevordering van kennisuitwisseling op Europees niveau.

UNESCO-werelderfgoed

- Urban heeft tijdens het vierjarige mandaat van België als lid van het Werelderfgoedcomité, dat in december afliep, een rol als deskundige vervuld.
- Urban heeft deelgenomen aan de bijeenkomsten rond de Europese focuspunten die door Vlaanderen werden georganiseerd in het kader van de Belgische vertegenwoordiging in het Werelderfgoedcomité.

En verder...

- Aandacht voor immaterieel erfgoed tijdens de Open Monumentendagen en Folklorisimo, in nauwe samenwerking met het Coudenbergpaleis.
- Deelname aan de vergaderingen en denkoefeningen van het interministerieel platform inzake exportvergunningen voor roerende goederen.
- Presentatie van het Stocletpaleis, dat is ingeschreven op de werelderfgoedlijst, en van het project voor de digitale reconstructie ervan, ter gelegenheid van twee lezingen in Sint-Lambrechts-Woluwe en Sint-Pieters-Woluwe.
- Online deelname aan het directiecomité voor cultuur, erfgoed en landschap.

Uurwerk en beiaard van de Kunstberg, Brussel. W. Kenis © urban.brussels

Secretariaat van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML)

467 DOSSIERS IN TOTAAL BEHANDELD:

135 adviezen in het kader van de unieke vergunningsaanvragen waarvan:

87 eensluidende adviezen

25 adviezen voorafgaand aan de indiening van een unieke vergunningsaanvraag

2 aanvragen tot bijkomende informatie

1 advies in het kader van de opvolging na een afgegeven unieke vergunning

3 adviezen in het kader van een plan voor natuurbeheer

17 adviesaanvragen die administratief door het secretariaat werden behandeld omdat tijdens de schoolvakantie het quorum niet kon worden bereikt

281 adviezen in het kader van aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning waarvan:

233 adviezen over dossiers met betrekking tot unieke vergunningen

1 advies over stedenbouwkundige plannen (ZGSV, GSV, GPDO, GemOP, DWC, GBP, GemSV, ZGemSV, RPA)

47 adviesaanvragen die administratief door het secretariaat werden behandeld (25 buiten de bepalingen van het BWRO en 22 omdat tijdens de schoolvakantie het quorum niet kon worden bereikt)

41 stellingnames van de KCML en deelname aan projectvergaderingen

10 adviezen in het kader van de beschermingsprocedures / procedures voor de inschrijving op de bewaarlijst waarvan:

10 adviezen uitgebracht

→ **3** adviezen in het kader van algemene thematische denkoefeningen

→ **20** plenaire zittingen (17 plenaire zittingen + 3 buitengewone zittingen)

→ **113** bezoeken en vergaderingen (buiten projectvergaderingen) bijgewoond door de KCML

Stadsver-nieuwing

In 2025 werd het gewestelijke beleid inzake stadsvernieuwing voortgezet. Ondanks de moeilijkheden op institutioneel en budgettair vlak werden de programma's in de wijken verder uitgevoerd, wat heeft bijgedragen tot een geleidelijke verbetering van de levenskwaliteit van de bewoners. Dat gebeurde door de herinrichting van de openbare ruimte, de ontwikkeling van nabijheidsvoorzieningen en de uitbreiding van het aanbod aan toegankelijke woningen. Daarmee werd de gewestelijke ambitie bevestigd om maximaal in te spelen op de lokale behoeften.

Het voorbije jaar werd ook gekenmerkt door een intensivering van de herbestemmingsprojecten van de bestaande bebouwing met de realisatie van nieuwe structurerende voorzieningen. De transformatie van onderbenutte sites tot culturele, sociale of economische voorzieningen is uitgegroeid tot een belangrijke hefboom om de aantrekkelijkheid en de samenhang van wijken te vergroten. We denken onder meer aan de opening van Magasin 4 in zijn nieuwe onderkomen, de oprichting van het cultureel centrum SKA in Schaarbeek en de inhuldiging van het wijkcentrum West in Sint-Jans-Molenbeek.

Tegelijkertijd stonden de Renolution – premies onder uitzonderlijke financiële druk, wat niet alleen duidelijk maakt hoe hoog de verwachtingen van de burgers zijn, maar ook dat er een ander budgettair kader nodig is om aan de toenemende vraag te voldoen. Ten slotte bleven participatieve initiatieven het overheidsbeleid vormgeven door de inwoners bij de uitwerking en toe-eigening van de projecten te betrekken.

Verwezenlijkingen

WC “VROEGEGROENTEN-LUTTREBRUG” IN VORST

- ingrijpende renovatie en uitbreiding van het nieuwe sportcentrum Primeurs, op de hoek van de Vroegegroentenstraat en de Vuurstraat (subsidies van Beliris en SB Pijler 2).

DWC “WIELS AAN DE ZENNE” IN VORST

- herinrichting van gevel tot gevel van de Monnikenstraat en de Genuastraat, met inbegrip van het planten van nieuwe bomen, integraal regenwaterbeheer en de verbetering van de leefbaarheid van de openbare ruimte. Bij de werken wordt rekening gehouden met de twee geplande renovaties in de wijk: de omvorming van de Sint-Antoniuskerk tot een klimzaal door een privépartner en de verbouwing van de voormalige wijkbioscoop Movy Club tot een sociaal-cultureel centrum in het kader van het stadsvernieuwingscontract “Koningslaan”.

Heraanleg van de openbare ruimte Decock, Sint-Jans-Molenbeek.
Séverin Malaud © urban.brussels

DWC “ATHENEUM” IN ELSENE

- bouw van 8 woningen die met sociale huisvesting worden gelijkgesteld op het terrein van het voormalige Rabelaisatheneum, dat momenteel wordt gerenoveerd tot een gemengd project (Rabelaispool).
- creatie van een ademruimte rond het Tulpplein en de naaste omgeving van de Châtelailon Plagesquare, als plek bestemd voor sport, spel en ontspanning.
- volledige renovatie van het Londenplein: plaatsing van lange, golvende banken en ronde zitjes rond de bomen, en uitbreiding van het plein voor het atheneum Charles Janssens tot een verhoogd plateau om het verkeer voor de ingang van de school veiliger te maken.

DWC “RONDON WESTPARK” IN SINT-JANS-MOLENBEEK

- bouw van een wijkcentrum West nabij het Weststation en het Marie-Josépark, aan de De Rooverelaan 9, met kantoren voor verenigingen, twee polyvalente zalen, een multisportzaal, een horecaruimte, kleedkamers voor het aangrenzende voetbalveld en een dienstwoning met twee slaapkamers.
- heraanleg van de openbare ruimtes aan de Decockstraat, met de aanleg van een “zachte en actieve” doorgang, bestaande uit een collectieve moestuin voor de wijk, de integratie van speelelementen en de beplanting van de ruimtes rondom de torens van Molenbeekse Woningen, evenals een lichte herinrichting van de Jean-Baptiste Decockstraat.

Ingang van het sportcentrum Primeurs, Vorst.
Séverin Malaud © urban.brussels

Verwezenlijkingen

SVC 1 CITROËN – VERGOTE

- Inhoudiging van de nieuwe concertzaal Magasin 4, een belangrijk alternatief muziekpodium in Brussel, op het nieuwe adres op de hoek van de Havenlaan en de Stapelhuisstraat, in de buurt van Thurn & Taxis.

SVC 2 “BRABANT – NOORD – SINT-LAZARUS”

- Definitieve oplevering van de reinigings-, schilder – en verlichtingswerken in de Kwatrechtunnel in Schaarbeek, in het kader van de inrichting van de tunnels onder de noord-zuidverbinding.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de reactivering van leegstaande etalages in de Rogierdoorgang in Sint-Joost-ten-Node.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van een gebouw met 5 appartementen, Linnéstraat 60-62 in Sint-Joost-ten-Node.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de renovatie van een eengezinswoning tot 2 duplexen met één en twee slaapkamers, Linnéstraat 43 in Sint-Joost-ten-Node.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de ingrijpende renovatie van een gebouw van 370 m² met 3 woningen en een handelsruimte in vier woningen, Linnéstraat 39 in Sint-Joost-ten-Node.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de afbraak en heropbouw van een eengezinswoning met één slaapkamer tot een eengezinswoning met vijf slaapkamers, Weidestraat 15 in Sint-Joost-ten-Node.
- Start van de werf van het studentencentrum aan het Koninginneplein 14-16 in Schaarbeek.

SVC 3 WESTSTATION

- Vervolg van de renovatiewerken aan het Volkshuis, gelegen tussen de Bergense Steenweg 423-427 en de Nijverheidskaai 233 in Anderlecht, einde voorzien tegen eind 2026.
- Start van de werf voor de heraanleg van de Vanderveldesquare, die deel uitmaakt van de heraanleg van het Biestebroeckkruispunt, na een lange voorbereidingsfase. Door hevig protest van de buurtbewoners werden de werken stilgelegd en werd er een taskforce opgericht tussen het gewest en de gemeente om de communicatie met de bewoners te verbeteren en hen meer inzicht te geven in het project.
- Vervolg van de werken voor de bouw van de nieuwe brandweerkazerne aan de Bergense Steenweg 409 in Anderlecht (einde voorzien eind 2026).
- Zesde en laatste fase van de sanerings – en aanlegwerken in het beboste gebied van het Westpark in Anderlecht. Intensieve burgerparticipatie door gebruik van het park en het paviljoen.
- Start van de werf voor de inrichting van het Beek-kantplein in Sint-Jans-Molenbeek (einde voorzien eind 2026).

SVC 4 KONINGSLAAN

- Start van de werken voor de volledige herinrichting van de Koningstraat in de gemeenten Vorst en Sint-Gillis.
- Start van de werf voor de renovatie en uitbreiding van de voormalige wijkbioscoop Movy Club tot sociaal-cultureel centrum, Monnikenstraat 17-21 in Vorst.
- Start van de werf ter verbetering van de doorsteek onder de Luttrebrug naar het Divercitypark in Vorst en om die toegankelijker te maken.
- Gunning van de opdracht voor de aanneming van werken en start van de werf voor de algehele herinrichting en verlichting van de Zuilengang, tegenover Fonsnylaan 103 tot 131 in Sint-Gillis.
- Gunning van de opdracht voor de aanneming van werken en start van de werf voor de herbestemming van een voormalige garage tot een economisch centrum voor gezonde en duurzame voeding (food-hall), in combinatie met studentenwoningen, aan de Théodore Verhaegenstraat 164 in Sint-Gillis.

⁴ Duurzame wijkcontracten: in 2010 werd met een nieuwe ordonnantie van de Brusselse regering een belangrijke stap gezet: de “wijkcontracten” (WC) werden omgevormd tot “duurzame wijkcontracten (DWC)”. Zoals de naam aangeeft, werd duurzaamheid in die DWC voortaan een centrale pijler, met bijzondere aandacht voor milieu, inclusiviteit en burgerparticipatie.

- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de herinrichting van de Chassartsite, de voormalige stokerij van Vorst, tot een centrum voor het jonge kind, aan de Van Volxemlaan 400-402.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de herbestemming van het voormalige VDS-gebouw, Belgradostraat 100-104 in Sint-Gillis, tot een kringloopwinkel op de benedenverdieping en sociale woningen op de verdiepingen. Project gedragen door Citydev en de gemeente Sint-Gillis.
- Activering van de tijdelijke bezetting van “La Marelle” van de Chassartsite door vzw Communa, met activiteiten die voornamelijk gericht zijn op gezinnen en kinderen uit de wijk, tot de start van de werken voorzien in 2026.

SVC 5 HEYVAERT – POINTCARÉ

- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning, gunning van de opdracht voor de aanneming van werken en start van de werf voor de bouw van een gebouw met 5 woningen en een kleine voorziening aan de rand van het park van de Ninoofsepoort, Nijverheidskaai 5-5B in Sint-Jans-Molenbeek.
- Start van de werf voor de kwalitatieve herinrichting van de omgeving van de Ropsy-Chaudronbrug (rechteroever) in Anderlecht.
- Voltooing van de ingrijpende renovatie van het industriegebouw aan de Waskaarsstraat 34-36 tot 6 woningen en een voorziening op de benedenverdieping in Sint-Jans-Molenbeek.

SVC 6 RONDON SIMONIS

- Aanstelling van het studiebureau “1010 architecture urbanism” voor de herinrichting, vergroening en activering van het Zwarte Vijversplein met het oog op de creatie van een nieuwe, rustige ontmoetingsruimte in het groen voor de buurtbewoners in Sint-Jans-Molenbeek.
- Aanstelling van de GÉNÉRALE assemblée d’architectes voor de bouw van een nieuw gemengd gebouw met 8 woningen, een voorziening en een openbare fietsenparking, Gembaststraat 1A in Koekelberg, en voor de bouw van een gewestelijke sociaal-culturele voorziening, Eugène Simonisplein 11-13 in Koekelberg.
- Afronding van het intergemeentelijke sociaal-economische project Mokolab, een project voor werkgelegenheid, een initiatief van de Mission Locale van Sint-Jans-Molenbeek en de dienst Werkgelegenheid van Koekelberg, dat tot doel heeft maatregelen te ontwikkelen en te testen om mensen die langdurig inactief zijn geweest op de arbeidsmarkt, te helpen bij hun terugkeer naar werk.

SVC 7 RONDON HET ZUIDSTATION

- Afbraak en sanering van het tankstation aan de Veeartsenstraat 103-105 in Anderlecht, en activering van de tijdelijke bezetting van de gebouwen en de buitenruimte van de site met het doel nieuwe bestemmingen voor de site te testen en die te gebruiken als een van de belangrijkste toegangen tot het toekomstige Tweestationspark.
- Afronding van de programmatische, technische en financiële haalbaarheidsstudie voor de vierhoeken, ruimtes onder de spoorlijnen tussen het Zuidstation en de Kleine Ring, waarbij scenario’s worden uitgewerkt voor die kenmerkende locaties van het Zuidstation.

Nieuwe concertzaal Magasin 4, Brussel.
Séverin Malaud © urban.brussels

Zicht op de Zuidertoren vanaf het Grondwetplein, Sint-Gillis.
Séverin Malaud © urban.brussels

Ruimtelijke ordening (Pijler 1)

VERWEZENLIJINGEN

- Acht met sociale huisvesting gelijkgestelde woningen werden opgeleverd in Brussel-Stad en Watermaal-Bosvoorde: een studio, twee eenkamerappartementen, een tweekamerappartement, drie driekamerappartementen en een vierkamerappartement.
- De renovatie van een eengezinswoning in Oudergem en een gebouw in Brussel ging in 2025 van start en zal leiden tot de realisatie van enerzijds een vijfkamerwoning en anderzijds drie eenkamerappartementen, een driekamerappartement en een handelszaak.
- Als gevolg van het budgettaire moratorium dat sinds november 2023 van kracht is, heeft de regering in 2025 geen subsidies toegekend voor deze pijler.

VEREFFENDE SUBSIDIES

1.364.298€

Nieuw sociaal-cultureel centrum SKA, Schaerbeek.
Séverin Malaud © urban.brussels

Wijkontwikkeling (Pijler 2)

VERWEZENLIJINGEN

Schaarbeek

- Realisatie van het nieuwe sociaal-culturele centrum SKA na de verbouwing van de voormalige bioscoop Elite, het aangrenzende pand en het theater Scarabaeus, Haachtsesteenweg 296, in cofinanciering met het DWC "Pogge" (aankoop).

Vorst, in het kader van de door de gemeente ontwikkelde speelinfrastructuur:

- Realisatie van de speeltuin De Linden. Het tweede deel met betrekking tot het kleurgebruik in de Familielaan zal in het voorjaar van 2026 worden voltooid.
- Realisatie van het parkietenparcours met in de grond verwerkte geglazuurde lavastenen, die het Dudenpark met Wiels (industriecircuit) en Wiels met het Park van Vorst (wooncircuit) verbinden.
- Gunning van de opdracht voor de aanneming van werken voor de aanleg van het speelterrein Olieslagerij.

Etterbeek

- Gunning van de opdracht voor de aanneming van werken voor de creatie van het Participatiehuis (Beckersstraat 6), voor de volledige renovatie van de kapel in het Jachthof en de verbouwing ervan tot verschillende polyvalente ruimtes om vzw's te huisvesten, alsook voor de afbraak van de sacristie, de creatie van een foyer en de aanleg van de naaste omgeving.

Ganshoren

- Start van de bouwwerf van een bijbehorende voorziening bij het park "Villa's van Ganshoren" (het "Parkhuis") en de aanleg van de naaste omgeving, aan de Van Overbekelaan 243-245.

Sint-Jans-Molenbeek

- Aanstelling van het studie bureau OMGEVING voor de heraanleg, de vergroening en de activering van het Gieterijpark, alsook van twee andere openbare ruimtes in de buurt.

VEREFFENDE SUBSIDIES

5.549.396€

Nieuws

VEREFFENDE SUBSIDIES

99.066€

- **Sint-Jans-Molenbeek:** verschillende initiatieven voor burgerparticipatie met de omwonenden van de toekomstige wijk tuin (levende tuin) in de Kortrijkstraat, in het kader van het as – en huizenblokcontract “Kortrijk-Oostende”.
- **Lancering van de eerste projectoproep “Made in Krakeel”,** waarmee verschillende initiatieven voor burgerparticipatie werden ontwikkeld, waaronder theaterworkshops en fotografieopleidingen voor vrouwen, een repaircafé, diverse activiteiten en sensibilisering rond dakloosheid in het as – en huizenblokcontract “Krakeel” in Brussel-Stad. Er werden verschillende beurzen en opleidingsworkshops georganiseerd, en de opnieuw geschilderde hal van een gebouw van de Brusselse Woning werd onthuld.

Toekomstige buurttuin, Kortrijkstraat 47, Sint-Jans-Molenbeek. Jonathan Ortegat © urban.brussels

Renolution-premies

Het Renolution – premiestelsel groeide de afgelopen jaren spectaculair (met meer dan 50% tussen 2023 en 2024). In 2025 is er echter een aanzienlijke daling te zien in het aantal nieuwe dossiers dat werd ingediend, als gevolg van het ontbreken van zowel een nieuw premiestelsel als voldoende budgettaire middelen om alle premies met betrekking tot aanvragen voor

saldofacturen voor werken uit 2024 te bekostigen (ondanks de resolutie van het parlement van december 2024 waarin werd toegezegd dat die zouden worden betaald). Enkel de aanvragen met betrekking tot saldofacturen uit 2024 konden worden ingediend.

2.744 nieuwe Renolution – premiedossiers ingediend en **1.488** toegekend

99,99% van het budget voor Renolution – premies werd opgebruikt

→ ofwel **20.291.290€**

99,86% van het budget voor Renolution – premies en de premies voor renovatie van het woonmilieu (vroeger premiesysteem dat nog van toepassing is) werd opgebruikt

→ ofwel **622.750€**

93,87% van het budget voor de premies voor gevelverfraaiing werd opgebruikt

→ ofwel **11.261€**

Daarnaast waren er op 31/12/2025: **2.764** dossiers met betrekking tot de aanvraag van Renolution – premies berekend en in afwachting van budget, voor een bedrag van € **42.249.648.908** dossiers (facturen uit 2024) nog in behandeling.

En ook nog...

ONDERSTEUNING EN BEGELEIDING VAN VERENIGINGEN

1.198.133€ subsidies aan de 9 verenigingen van het Netwerk Wonen

1.176.585€ subsidies aan Homegrade voor de informatieopdracht op het gebied van stadsvernieuwing

360.000€ werkingssubsidies voor de vzw Zinneke voor de Zinneke Parade

VOORKOOPRECHT

686 notariële verkopen in 2025 (669 in 2024)

Juridische expertise

De juridische expertise van de teams van Urban vormt een essentiële pijler om het stedelijk landschap van het gewest op een kwalitatieve manier vorm te geven. De teams beheersen alle regelgevende aspecten die verband houden met de bevoegdheden van Urban en zorgen ervoor dat het wettelijke kader een hefboom vormt voor acties die bijdragen aan de levenskwaliteit in de stad en het welzijn van de inwoners.

Ook in 2025 is de directie Juridische Zaken van Urban hard blijven werken aan de uitwerking, evaluatie en aanpassing van regelgevende teksten om de regelgeving efficiënter te maken en het gewest een juridisch kader te bieden dat op stedelijke veranderingen is afgestemd.

Zo is ze begonnen met de aanpassing van talrijke artikelen van het ontwerpbesluit van de nieuwe Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV). Dat ontwerpbesluit werd op 7 maart 2024 door de regering in tweede lezing aangenomen en kwam tegemoet aan de opmerkingen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in haar advies van 2 september 2024. Tegelijkertijd werd de kwaliteit en de samenhang van het ontwerp verbeterd.

Aan het einde van het jaar heeft de directie Juridische Zaken haar voogdijkabinet ook een juridische en strategische nota voorgelegd waarin de verschillende opties en maatregelen werden uiteengezet waarover het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt om te reageren op het vonnis “We Are Nature” van 29 oktober 2025 van de 4e kamer van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel. Dat vonnis verplichtte tot het nemen van maatregelen om de bebouwing en de verharding van onbebouwde sites en terreinen van meer dan 0,5 ha op het gewestelijke grondgebied op te schorten.

De juridische dienst kreeg vervolgens de opdracht om, in samenwerking met Leefmilieu Brussel en perspective.brussels, een ontwerp voor een omzendbrief op te stellen. Die was enerzijds bedoeld om de in het vonnis gebruikte termen te verduidelijken, zodat er een kader kon worden geboden voor de behandeling van aanvragen voor vergunningen of attesten. Anderzijds moest de omzendbrief richtlijnen formuleren voor de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening door de autoriteiten die bevoegd zijn voor de behandeling van die vergunningsaanvragen.

Goedkeuring van verschillende regeringsbesluiten (RB's)

- Op 13 maart 2025 heeft de regering het RB waarmee Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 betreffende de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, met het oog op een verdere vereenvoudiging en verkorting van de administratieve procedures voor de vergunningverlening voor installaties voor hernieuwbare energie.
- Op 10 juli 2025 heeft de regering in eerste lezing het ontwerpbesluit aangenomen tot wijziging van het RB samenstelling dossier met betrekking tot stedenbouwkundige attesten, stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen, om de vermelding van de contactgegevens en de handtekening van de aanvrager op het voorblad van de plannen niet langer verplicht te stellen.
- Op 18 december 2025 heeft de regering in tweede lezing het ontwerpbesluit aangenomen tot wijziging van het RB "geringe omvang" met betrekking tot:
 - de buitenisolatie van gevels of puntgevels
 - de vrijstelling van de medewerking van een architect voor de handelingen en werken voor de aanleg van tuinen, groene ruimten, begraafplaatsen, openbare ruimte en ingrepen op een hoogstammige boom (voor zover die werken geen eigenlijke stabiliteitswerken inhouden)
 - de horecaterrassen die in de openbare ruimte zijn ingericht
 - de plaatsing, op de gevel, van kabels en aansluitdozen verbonden aan een netwerk van elektronische of digitale communicatie.

Beroepen

- **186** beroepen ingediend bij de regering tegen gemeentelijke of gewestelijke beslissingen met betrekking tot stedenbouw.
- **47** beroepen ingediend bij de Raad van State met betrekking tot stedenbouw tegen gewestelijke beslissingen, waarvan **26** tegen beslissingen die in eerste aanleg door de gemachtigde ambtenaar waren genomen en **21** tegen beslissingen genomen door de regering of tegen het advies van het Stedenbouwkundig College, dat als beslissing in beroep gold bij gebrek aan een beslissing van de regering na een herinnering.
- **48** beroepen ingediend bij de door de regering aangewezen ambtenaar tegen administratieve boetes die waren opgelegd door de sanctionerende ambtenaar.
- **8** beroepen ingediend bij de Raad van State tegen beslissingen van de door de regering aangewezen ambtenaar.

Secretariaten van het Stedenbouwkundig College en het Milieucollege

SECRETARIAAT VAN HET STEDENBOUWKUNDIG COLLEGE

186 beroepen ingediend

167 kennisgevingen van adviezen, waarvan **23** betrekking hadden op beroepen die in 2024 werden ingediend

94 uitgebrachte adviezen golden als beslissing met toepassing van artikel 188/3 van het BWRO bij gebrek aan definitieve beslissing van de regering na een herinnering

SECRETARIAAT VAN HET MILIEUCOLLEGE

90 beroepen ingediend

43 betreffende milieuvergunningen

43 betreffende administratieve boetes inzake leefmilieu

4 betreffende andere behandelde aangelegenheden

100 kennisgevingen van beslissingen

Inspectie en Administratieve Sancties

194 processen-verbaal van vaststelling van inbreuk opgesteld door de gemeenten en Urban

250 controles verricht door het departement Inspectie en Administratieve Sancties van Urban, waarvan 87 spontane controles

445 beslissingen

Kennis en Communicatie

Met zijn publicaties, culturele activiteiten en onderzoeksprojecten profileert Urban zich niet alleen als een expertisecentrum en referentiepunt, maar stimuleert Urban ook het hedendaagse debat rond stadsgerelateerde thema's. In 2025 stond het culturele programma van Urban in het teken van het jaar-thema rond moderniteit.

Het hoogtepunt van het jaar, het jaar van de art deco 2025, bood meer dan 700.000 mensen de kans om de rijkdom van de Brusselse art deco te ontdekken via een vernieuwende en eigentijdse benadering. Een ander belangrijk moment van het jaar was de 37e editie van de Heritage Days/Open Monumentendagen, die eveneens gewijd waren aan de art deco. De focus lag hier niet alleen op de esthetische of erfgoedkundige aspecten, maar er werd ook ingegaan op de sociale, economische en culturele context van die tijd, in relatie tot de huidige maatschappelijke kwesties. Ook de 6e editie van de Urban Archaeology Days liet de moderniteit van de materiële cultuur van elk tijdperk zien. Ten slotte werd de tijdschriftenreeks "Erfgoed Brussel" uitgebreid met twee nummers over de toekomst van de 20e-eeuwse architectuur. De 3e editie van de Brussels Architecture Prize sloot het jaar 2025 af en bevestigde eens te meer de vitaliteit van de Brusselse architectuur.

Tegelijkertijd heeft Urban zijn internationale uitstraling versterkt door buitenlandse delegaties te ontvangen en door deel te nemen aan de Summer School van de ULB, "Bringing Art Nouveau Heritage back to Life", en aan het project "Art Nouveau as a EUtopia" van het Réseau Art Nouveau Network, dat kunstenaarsresidenties organiseerde in de prestigieuze setting van Huis van Eetvelde.

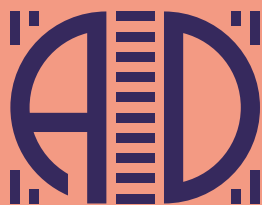
Urban heeft bovendien verschillende structurele projecten in goede banen geleid en ondersteund. Dankzij de voortzetting van het ArchiSols-onderzoeksproject zijn gemeentelijke en gewestelijke archivariissen samengekomen om oude gegevens openbaar te maken die nuttig zijn voor een beter gebruik van de Brusselse bodem. De inrichting van het Urbaneum, het gewestelijke erfgoeddepot, is voltooid en biedt nu ruimte aan de semidynamische archieven, de collectie archeologische voorwerpen, het depot voor roerende cultuurgooederen en de voorraad publicaties. Ten slotte toonde een eerste evaluatie van het gewestelijk actieplan 2023-2025 "Naar een dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest" het engagement van Urban en de andere in Brussel gevestigde instellingen en verenigingen bij de implementatie van dat actieplan.

Focus op het jaar van de art deco 2025

In 2025 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn ambitieuze strategie bevestigd om zijn architecturale en culturele erfgoed in de verf te zetten door het jaar uit te roepen tot het jaar van de art deco. In het kader van de honderdste verjaardag van de Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes in Parijs in 1925 kende het art deco-jaar een groot succes bij het brede publiek, bij instellingen en bij professionals, wat getuigt van de diepe belangstelling voor het Brusselse art deco-erfgoed.

Het uitgebreide en gevarieerde programma, bestaande uit tentoonstellingen, evenementen, bezoeken en conferenties in de meest emblematische art deco-gebouwen, evenals in talrijke musea en privélocaties, heeft in grote mate bijgedragen aan het versterken van de culturele en toeristische aantrekkingskracht van het Gewest.

Het jaar van de art deco heeft bovendien een structurerende rol gespeeld door kwalitatieve partnerschappen te creëren en te versterken tussen overheidsinstellingen, culturele actoren, verenigingen, gemeenten en toeristische operatoren, en zo de basis te leggen voor duurzame samenwerkingen die verder reiken dan 2025.

ART DECO
2025

Huis Wielemans, Defacqzstraat 14, Brussel. © Explore Brussels

BEZOEKEN

De rondleidingen boden het publiek een bevoorrechte kennismaking met het rijke Brusselse art-deco-erfgoed. Dankzij de inspanningen van talrijke Brusselse verenigingen en instellingen en van vele partnergemeenten kon een meertalig en toegankelijk aanbod worden samengesteld, dat was opgebouwd rond uiteenlopende thema's: monumentale en residentiële architectuur, openbare voorzieningen, recreatieplekken, industrieel erfgoed en woonwijken, maar ook privélocaties die normaal gesproken niet toegankelijk zijn voor het publiek.

Het Brussels Art Nouveau Art Deco Festival (BANAD Festival), georganiseerd door Explore.Brussels, was ongetwijfeld een van de hoogtepunten van het jaar en trok alleen al bijna **23.000** bezoekers.

TOEGANKELIJKHEID: AUTONOMIE EN CONTINUÏTEIT

In aanvulling op de rondleidingen en de eenmalige openstellingen heeft het jaar van de art deco 2025 ook een reeks musea, iconische gebouwen en onmisbare culturele en religieuze bezienswaardigheden in de kijker gezet die het hele jaar door toegankelijk waren. Zo kreeg het publiek de kans om het art-deco-erfgoed op een autonome en continue manier te ontdekken. Om die verbeterde toegankelijkheid te benadrukken, werd de Art Nouveau Pass omgedoopt tot de Art Nouveau Art Deco Pass. Verschillende art-decoplekken werden aan de reeds opgenomen art-nouveausites toegevoegd.

TENTOONSTELLINGEN VOOR IEDEREEN

Het hele jaar door werden talrijke tentoonstellingen georganiseerd in de musea en instellingen van het gewest, die een indrukwekkend aantal bezoekers trokken. Die tentoonstellingen belichtten de diversiteit van de art deco aan de hand van zeer uiteenlopende thema's: architectuur, meubilair, beeldhouwkunst, glaskunst, design, mode, textiel, gastronomie en boekbanden, waarbij zowel grootschalige evenementen als intiemere formats werden aangeboden. Naast een puur esthetische benadering van de art deco brachten ze ook belangrijke sociale en culturele aspecten van het interbellum aan het licht.

Enkele tentoonstellingen waren bijzonder succesvol. De Sint-Gorikshallen, waar in de loop van het jaar negen tentoonstellingen werden georganiseerd, trokken op zichzelf al meer dan **135.000** bezoekers. Dat illustreert de essentiële bijdrage ervan aan de verspreiding en promotie van het art-decothema, met name dankzij een gratis, inclusief en voor personen met beperkte mobiliteit toegankelijk aanbod, in combinatie met een hoogwaardige en veeleisende programmering.

Tot de succesvolste tentoonstellingen behoren "Echoes of Art Deco" in Villa Empain, "ART DECO. Veranderende samenleving in stijl" in het BELvuemuseum en "Van schets tot trein" (Train World), evenals de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, die met de opening van twee nieuwe permanente zalen – gewijd aan de art nouveau en de art deco – het museumaanbod rond die stromingen blijvend hebben versterkt.

Om de diversiteit van het aanbod te illustreren, kunnen we nog de tentoonstelling "Loisirs-Plezier Brussels 1920-1940" noemen, gewijd aan de ontwikkeling van de vrijetijdsbesteding in Huis Autrique, de tentoonstelling "Schetsen voor de basilica" in het Museum voor Moderne Religieuze Kunst, "Art deco en art nouveau, convergentie en divergentie" in het LAB·AN, of de tentoonstellingen over art-decoboekbanden in de Wittockiana en over de gouden eeuw van Val Saint Lambert in de Fondation Madeleine 7.

Institut des Arts et Métiers, Brussel Jonathan Ortegat © urban.brussels

AANVULLEND PROGRAMMA: LEZINGEN, FESTIVALS, FILMVERTONINGEN EN ANDERE EVENEMENTEN

Het jaar van de art deco 2025 bood niet alleen rondleidingen en tentoonstellingen, maar er werden ook lezingen, filmvertoningen, festivals en evenementen georganiseerd, waarvan sommige werden aangevuld met sensibiliseringsacties en educatieve activiteiten. Via specifieke evenementen werd de art deco op een gezellige, feestelijke en meeslepende manier in de kijker gezet, waarbij erfgoed, cultuurgeschiedenis en unieke ervaringen met elkaar werden verweven. De Erfgoedklassen hebben zo een gevarieerd aanbod van zo'n twintig activiteiten voor schoolgroepen en gezinnen op poten gezet. Villa Empain organiseerde verschillende momenten waar erfgoed, muziek en populaire cultuur elkaar ontmoetten, zoals de Friday Late, de Jazz 30's avond, de Summer Party en een charleston les.

De beurs van art nouveau – en art deco-objecten verkende de art deco via objecten en erfgoedambachten. Er waren talrijke handelaars en ambachtslieden aanwezig die hun vakmanschap en expertise op het gebied van restauratie lieten zien, waaronder ook enkele van onze medewerkers. Het festival Art Deco at Home bood elke avond een evenement op een andere locatie, georganiseerd door verschillende partners, dat bijna 4000 bezoekers trok en zo het collectieve en rondreizende karakter van het programma versterkte.

De evenementen Lente op de Begraafplaatsen en Garden Tales van het CIVA zetten de groene ruimtes uit het interbellum in de schijnwerpers, terwijl in de Sint-Gorikshallen het slotdefilé van de tentoonstelling Art Deco 1925><Mode 2025 een hedendaagse interpretatie bood van de kledingstijl uit die tijd.

PUBLICATIES

Om het jaar nog even te laten voortduren, heeft Urban talrijke artikelen over het onderwerp gepubliceerd, waaronder zeven thematische FOCUS-artikelen die verschillende aspecten van de art deco belichten. Als terugblik op het bijzonder rijke jaar van de art deco heeft Urban het 40e nummer van zijn tijdschrift Erfgoed Brussel, dat in 2026 is verschenen, volledig aan deze stijl gewijd. Het nummer gaat onder meer in op de grote uitdagingen bij de restauratie van twee beschermde blikvangers: het Palais de la Folle Chanson in Elsene en Les Pavillons français in Schaarbeek. Het uitgebreide culturele programma van het jaar van de art deco heeft aanleiding gegeven tot de uitgave van verschillende publicaties, die het evenement een vervolg geven en bijdragen aan de verspreiding van het thema. Dankzij die uitgaven kreeg het Brusselse art-deco-erfgoed op een duurzame manier extra zichtbaarheid, ook na afloop van de evenementen die tijdens het jaar werden georganiseerd.

Expositie Date a Master of Art Deco, Sint-Gorikshallen, Brussel. Rayan Ouassaidi © HSG-SGH

DYNAMIEK EN TOEKOMSTPERSPECTIEF

Het jaar van de art deco 2025 heeft bij tal van partners een opmerkelijke stijging van de bezoekersaantallen teweeggebracht, wat wijst op een groeiende belangstelling van het publiek voor het thema. Verschillende instellingen hebben een uitzonderlijk aantal bezoekers geregistreerd. Het Museum & Tuinen van Buuren heeft zijn bezoekersaantallen in 2025 verdubbeld en de Nationale Basiliek van het Heilig Hart noteerde een stijging van het aantal bezoekers met bijna 70%. Die en vele andere voorbeelden tonen hoe het jaar van de art deco als hefboom fungeerde en een nieuwe dynamiek op gang heeft gebracht.

Dat succes heeft ertoe geleid dat verschillende tentoonstellingen tot na 2025 zijn verlengd of voortgezet, zoals in het LAB·AN en het Atelier Brunswyck, waar ook in 2026 lezingen en rondleidingen op het programma staan, met name georganiseerd door de Brussels Art Deco Society.

Tot slot – en dat is een van de belangrijkste realisaties van het initiatief – heeft het jaar van de art deco 2025 duurzame samenwerkingen tot stand gebracht en versterkt tussen culturele spelers, instellingen en gemeenten. Een mooi voorbeeld daarvan is de intergemeentelijke samenwerking tussen Ganshoren en Koekelberg. Dergelijke dynamieken onderstrepen het belang van een gecoördineerde culturele en erfgoed-aanpak op gewestelijk niveau. Zo wordt enerzijds het erfgoed zichtbaarder en beter doorgegeven aan een breed publiek en krijgen anderzijds actoren uit de sector ondersteuning, met effecten die ook op lange termijn blijven voortduren.

Museum David et Alice Van Buuren en tuin.
M. Vanhulst © urban.brussels

KERNCIJFERS

Meer dan **90** thema's behandeld

26 tentoonstellingen georganiseerd in **17** musea en instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Meer dan **660.000** bezoekers voor de verschillende tentoonstellingen.

Meer dan duizend rondleidingen van gebouwen of tentoonstellingen en stadswandelingen, georganiseerd in de **19** gemeenten, met in totaal meer dan **37.000** deelnemers

Meer dan **200** activiteiten aangeboden in het kader van de Heritage Days – Open Monumentendagen 2025, die volledig in het teken stonden van de art deco, en die meer dan **50.000** bezoekers op de been brachten.

Bijna **7.000** exemplaren van de Art Nouveau/Art Deco Pass verkocht

Een uitgebreid aanbod van een vijftigtal activiteiten, waaronder ongeveer **20** lezingen, speciale filmvertoningen, jazzavonden in jarendertigstijl, charlestonlessen, educatieve activiteiten en een modedefilé.

47 betrokken partners, waaronder musea, culturele instellingen, gidsenverenigingen, ambassades, Brusselse gemeenten en uitgevers.

Heritage Days/Open Monumentendagen

Dit niet te missen culturele en erfgoedevenement in Brussel behoorde tot de hoogtepunten van het jaar van de art deco 2025. Tijdens de 37e editie van de Heritage Days heeft een breed publiek uit alle lagen van de bevolking het Brusselse erfgoed uit het interbellum (her)ontdekt, met een programma dat grotendeels aansloot bij het jaarthema. Het veelzijdige, inclusieve en meeslepende evenement onderscheidde zich door een sterke lokale verankering en door de diversiteit van de aangeboden formats: voor het publiek toegankelijke art-decogebouwen, rondleidingen en wandelingen, tentoonstellingen, workshops en lezingen. Er werd ook bijzondere aandacht besteed aan de diversiteit van het publiek, onder meer door verschillende locaties toegankelijk te maken voor mensen met beperkte mobiliteit (PBM's), rondleidingen in gebarentaal aan te bieden en activiteiten voor gezinnen en jongeren te organiseren, waarmee de inclusieve ambitie van de Heritage Days verder werd versterkt. Ten slotte werd de belangstelling voor het evenement nogmaals bevestigd door zo'n 126.000 bezoekers op de website.

- 193 locaties en activiteiten
- Meer dan 50.000 deelnemers
- 50.000 gedrukte programmakaarten
- 1.800 affiches uitgedeeld en in het hele land opgehangen
- Meer dan 126.000 bezoekers op de website van het evenement in minder dan een maand
- Organisatie van 6 opleidingssessies voor gidsen, gericht op recent erfgoed
- 1 illustratrice geselecteerd om de visuele identiteit van het evenement te creëren: Anne Brugnî
- 84 art-decogebouwen opengesteld voor het publiek
- 72 rondleidingen en 63 wandelingen en fietstochten
- 15 tentoonstellingen, 9 workshops en 8 lezingen
- 45 vrij toegankelijke locaties
- 10 activiteiten speciaal voor gezinnen en kinderen
- bijzondere aandacht voor toegankelijkheid: 17 locaties toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit en 7 rondleidingen in gebarentaal
- 25 aanvullende activiteiten van allerlei aard

La Fourmillière, cultuurcafé, d'Aumalestraat 19C, Anderlecht. Philippe Braquenier © urban.brussels

Brussels Architecture Prize 2025

De Brussels Architecture Prize zet Brussel en zijn architectuur in de kijker. Deze 3e editie van de tweejaarlijkse prijs is een initiatief van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat wordt uitgevoerd door Urban in co-productie met A+ Architecture in Belgium. Deze prijs eert opmerkelijke architectuurprojecten die bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en bekroont tevens recente realisaties van Belgische of buitenlandse architecten in Brussel en van Brusselse bureaus in Vlaanderen, Wallonië of het buitenland.

4 categorieën

140 ingediende projecten

20 genomineerde projecten

1 laureaat per categorie

8 prijzen

LAUREATEN VAN DE VERSCHILLENDE PRIJZEN

- **Small Intervention:** Rauterpark in Anderlecht, door noAarchitecten. In de volledig gerenoveerde voormalige privétuin herbergt het nieuwe gebouw sociale voorzieningen, waaronder een gemeenschapscentrum en een horecazaak.
- **Major Intervention:** Frame, door BAUKUNST – BRUTHER. Het nieuwe multifunctionele gebouw is gewijd aan de Brusselse mediasector. Het wordt gekenmerkt door een stalen exoskelet om de verdiepingen vrij te houden.
- **Public Space:** Marie Jansonplein, door Studio Paola Viganò – vvv Het project, dat deel uitmaakt van het wijkcontract Voorplein-Morichar, werd ontworpen op basis van een lange observatie van het gebruik ter plaatse.
- **Extra Muros:** CHAPEX (Charleroi), door AgwA – architecten jan de vylder inge vinck. Het complex, dat in 1948 door Joseph André werd gebouwd, werd radicaal gerenoveerd door de oorspronkelijke structuur bloot te leggen.
- **Contemporary Heritage:** Royale Belge, door Bovenbouw Architectuur – Caruso St John architects – DDS+ – MA2. De emblematische Royale Belge is een beschermd monument waarin alle recente ingrepen naadloos zijn geïntegreerd in de oorspronkelijke moderne stijl.
- **People's Choice Award:** Usquare Feder, door evr-architecten – BC Architects+Studies – Callebaut Architecten. De renovatie en restauratie van de voormalige kazernes hebben geleid tot een “open wijk” met woningen, ruimtes voor ondernemers en culturele evenementen.
- **Promising Young Architect:** L'Equipe. Het bureau van geëngageerde vrouwelijke architecten werkt met bestaande gebouwen en hanteert een participatieve aanpak.
- **Lifetime Achievement:** Paola Viganò is een Italiaanse architecte en stedenbouwkundige die al vele jaren met name in Brussel werkzaam is. Ze staat bekend om het feit dat ze het concept van de “poreuze stad” onder de aandacht heeft gebracht.

Urban Archaeology Days

6e editie

13.06 → 15.06.2025

In het kader van de Europese Archeologiedagen

- **10** locaties op het programma
- **1250** deelnemers
- **9** partners

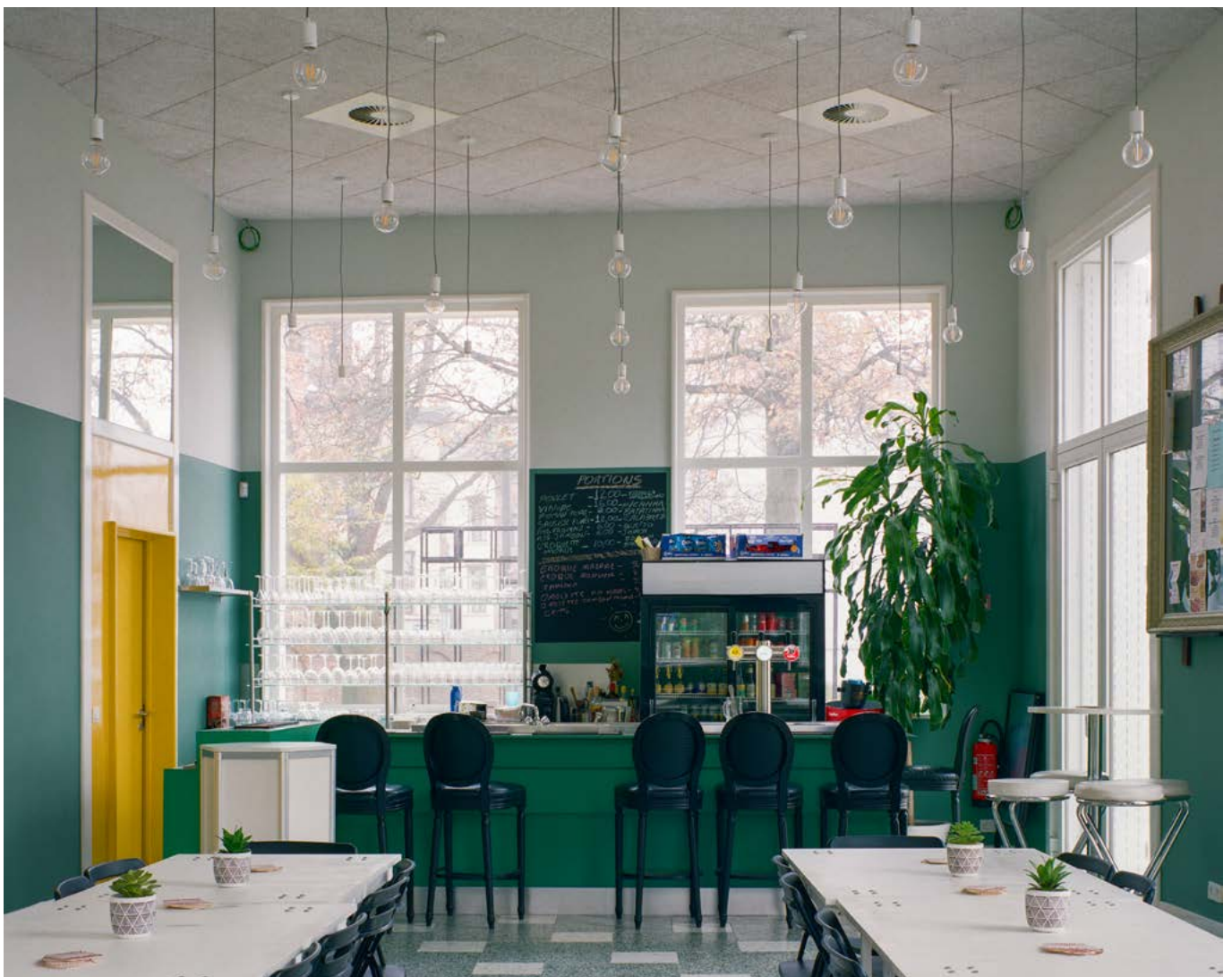
Urban Zoom Schools

4e editie van de fotowedstrijd voor middelbare scholen

- **24** ingeschreven scholen en **17** deelnemers **20** winnende foto's
- bijna **900** foto's ontvangen
- **1** tentoonstelling gewijd aan de laureaten verwelkomde een groot publiek in de Sint-Gorikshallen

Usquare Feder, People's Choice Award. Jules Toulet © urban.brussels

Rauter Park, Anderlecht. Séverin Malaud © urban.brussels

Évènements récurrents

Urban Lunch

7 Urban Lunches (en reeds 165 edities):

- 28.01.2025: "Art Deco Brussels 2025"
- 24.04.2025: "De geheimen van de Brusselse ondergrond"
- 27.05.2025: "Draaiboek Publieke Ruimte"
- 24.06.2025: "Burgerparticipatie"
- 16.09.2025: "Architectuur en AI"
- 04.11.2025: "Architectuur en fotografie"
- 16.12.2025: "Op zoek naar het Brusselse ecosysteem"

Urban Invites

10 lezingen met in totaal bijna 200 inschrijvingen:

- 23.01.2025: "Rotor"
- 04.02.2025: "Accatonne"
- 26.03.2025: "Mamout"
- 01.04.2025: "B-ild"
- 13.05.2025: "Diversiteit en inclusiviteit"
- 05.06.2025: "V+architecture"
- 12.06.2025: "Moderniteit"
- 23.09.2025: "PiovaniFabi"
- 04.11.2025: "Collectif Dallas"
- 11.12.2025: "Diversiteit en inclusiviteit"

Urban Visits

4 data en 70 inschrijvingen:

- 11.02.2025: Tentoonstelling "39-99"
- 18.02.2025: LabMiddag – Plan Alpha
- 11.03.2025: Tentoonstelling "39-99"
- 19.03.2025: Riolenmuseum van Brussel

Tentoonstellingen

7 tentoonstellingen, opgezet door Urban, in samenwerking of met onze steun:

- 29.08.2025 → 19.04.2026: "Dromenecho's. Het symbolisme in Brussel", over het Belgische symbolisme, in Huis Hannon → met onder meer 7 uitzonderlijke werken uit de collectie Gillion-Crowet, waarbij het volledige beheer van de bruikleen werd verzorgd door de teams van Urban.
- 14.09.2024 → 28.02.2025: "Het plan Alpha. Stedenbouw en grondgebied: een blik op de evolutie van Brussel" over de originele documenten en een aantal voorstudiekaarten van het ontwerp van het plan Alpha, in het gebouw van perspective.brussels.
- 20. 09.2025 → 31.01.2026: "Date a master of Art Deco": Urban en de Sint-Gorikshallen laten je kennismaken met een twintigtal mannen en vrouwen die Brussel en zijn collecties tijdens het interbellum vorm hebben gegeven in art-decostijl.
- 12.12.2024 → 12.03.2025: "39-99" over het naoorlogse Brusselse erfgoed, in de Sint-Gorikshallen.
- 31.05 → 23.06.2025: "Brussel. Geschiedenis in verhalen." over de grote en kleine verhalen van het gewest in de middeleeuwen en de nieuwe tijd, georganiseerd in het kader van het Brussels Renaissance Festival, in het Rood-Klooster.
- 27.06 → 28.09.2025: "Urban Zoom Schools 2025 • Brussel gezien door jongeren", gewijd aan de winnende foto's van de wedstrijd, in de Sint-Gorikshallen.
- 06.11 → 14.12.2025: "Brussels Architecture Prize – People's Choice Installation" over de 20 genomineerde projecten voor de derde editie van de prijs en de publieksprijs, in samenwerking met A+ Architecture in Belgium, in de etalages van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In 2025 ontving Urban ook een visit.brussels-award in de categorie "Brussels Best Smart Experience" voor zijn tentoonstelling "Stoclet 1911 Restitution", gewijd aan het Stocletpaleis en de unieke digitale reconstructie van de interieurs zoals die er rond 1911 uitzagen. Die digitale reconstructie werd gerealiseerd in samenwerking met de ULB – architectuurfaculteit La Cambre Horta en werd van 13 december 2023 tot 14 april 2024 getoond in het Museum voor Kunst en Geschiedenis.

Expositie Plan Alpha, perspective.brussels. © urban.brussels

Urban gaat internationaal

Vertegenwoordiging van Urban buiten onze grenzen

- 7 buitenlandse delegaties verwelkomd in Brussel
- 10 bijdragen aan Europese en internationale rapporten
- 5 deelnames of bijdragen aan internationale opdrachten
- 7 deelnames aan Europese en internationale netwerkactiviteiten
- 1 werkgroep opgericht om na te gaan welke projecten en uitwisselingen geheel of gedeeltelijk in het kader van Europese programma's kunnen worden uitgevoerd

Deelname aan het Réseau Art Nouveau Network (RANN)

- In 2025 bestond het RANN uit 29 steden
- 17 vertegenwoordigde landen
- 32 institutionele leden, waaronder 2 nieuwe leden in 2025
- 55 individuele leden, waaronder 9 nieuwe leden in 2025

ACTIES UITGEVOERD MET DE MEDEWERKING VAN URBAN:

- Maart-april 2025: kunstenaarsresidentie van Marie-Mam Saï Belier in het LAB-AN en tentoonstelling van haar werk in Huis van Eetvelde in het kader van het project Art Nouveau as a New Eutopia, ondersteund door Creative Europe
- Summer School Art Nouveau in samenwerking met de architectuurfaculteit La Cambre "Bringing Art Nouveau Back to Life"
- Productie door LAB-AN van een video ter gelegenheid van de Wereld Art Nouveau Dag (thema: kleur)

Publicaties

13 PUBLICATIES:

- 2 nummers van het tijdschrift Erfgoed Brussel
 - Focus 1939-99 (nr. 38)
 - Kantoorreconversies (nr. 39)
- 2 nummers van de reeks Urban Overview
 - Urban Overview #04
 - Urban Overview #05
- 3 vademecums / gidsen / handleidingen
 - Gebruiksaanwijzing bij het Draaiboek Publieke Ruimte
 - Actieplan diversiteit 2025-2026
 - Memorandum van het begeleidingscomité van het actieplan "Naar een dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"
- 3 publicaties
 - Programmakaart van de Heritage Days/Open Monumentendagen 2025
 - Brussels Architecture Prize Newspaper
 - Postkaarten met foto's van de winnaars van Urban Zoom Schools 2025
- 3 digitale publicaties
 - 1 webpagina "Naar een dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"
 - 2 tentoonstellingsboekjes: 39-99 – Inventaris van het Brusselse bouwkundig erfgoed; Het plan Alpha (in 3 talen)
- 20 nieuwsbrieven over tal van thema's die bij Urban worden behandeld
- 1 ondersteuning bij de uitgave (Mercatorfonds) van het werk "Jacques Dupuis à Bruxelles"

Documentatie-centrum

- 2.861 nieuwe referenties geregistreerde (boeken, tijdschriften, studies, artikelen)
- 598 documenten uitgeleend
- 1.060 archiefdossiers geraadpleegd
- 675 diverse documentatieaanvragen verwerkt
- 820 bezoekers
- 7 introductiesessies over de middelen van het documentatiecentrum georganiseerd

Fototheek

- 97.756 beelden beschikbaar op 31.12.2025 via de fototheek: media.urban.brussels

Audiovisuele productie

- 1 video waarin te zien is hoe het reliëf "De dans" van Ossip Zadkine, dat al 30 jaar verborgen was in de opslagruimte van een kledingwinkel in de voormalige bioscoop Métropole, met een 3D-scanner wordt gescand
- 1 video-interview waarin de Heritage Days/Open Monumentendagen 2025 worden voorgesteld en het werk van Anne Brugnî, de illustratrice van de editie van 2025,
- 1 podcast "Art Nouveau Poetry", waarin verschillende dichters en dichtersessen aan het woord komen, georganiseerd door Urban in samenwerking met de vzw Patrimoine & Culture, in het kader van het programma Art Nouveau Brussels 2023
- 7 reels (korte video's) gemaakt voor sociale netwerken om de verschillende culturele projecten en initiatieven van Urban bij het grote publiek te promoten

Archieven

Sinds de vestiging van Urban op de Kunstberg 10-13 neemt het archief bijna **946** strekkende meter in, wat neerkomt op **9.400** archiefdozen – waarvan **647** strekkende meter betreft de dossiers van de directie Stedenbouw:

- **1.193** dossiers gearhiveerd in 2025 waaronder de dossiers van de directie Stedenbouw die **32** strekkende meter innemen
- **525** aanvragen om dossiers te raadplegen
- De verhuizing van het externe depot in Kampenhout naar het Urbaneum, gevestigd in het gebouw van La Royale Belge, bracht de verplaatsing van **30.202** archiefdozen met zich mee, wat neerkomt op **3.033** strekkende meter. De bezettingsgraad van de archiefruimtes bedraagt **88%**.

Vertalingen

De vertaaldienst van Urban coördineert alle aanvragen voor vertalingen en revisies die intern of extern worden uitgevoerd en heeft in 2025 **61%** van de vertalingen en revisies van het Frans naar het Nederlands verzorgd:

- **926** aanvragen voor vertalingen en revisies, voor alle talen samen,
- waarvan **736** aanvragen naar het Nederlands intern behandeld
- goed voor zo'n **2.137** pagina's
- Vertalingen naar het Frans of het Engels, evenals bepaalde vertalingen naar het Nederlands, werden uitbesteed aan de vertaaldienst van de GOB (**16%**) of aan een extern vertaalbureau (**23%**)
- De juridische dienst van Urban en de directie Kennis en Communicatie hebben elk bijna een derde van alle aanvragen ingediend, wat samen neerkomt op ongeveer **62%** van alle aanvragen.

Tijdschrift Erfgoed Brussel, nr39: Kantoorreconversies. © urban.brussels

Urban online

WEBSITES

Meer dan **2.150.000** bezoeken aan de belangrijkste sites van Urban in 2025:

135.256 op de portaalsite van de overheidsdienst "urban.brussels"

147.339 bezoekers op "stedenbouw.brussels"

96.942 bezoekers op "erfgoed.brussels"

13.054 bezoekers op "wijken.brussels"

480.000 bezoekers op de website m.b.t. de stedenbouwkundige en milieuvergunningen "openpermits.brussels"

654.855 bezoekers op de website van de inventaris van het bouwkundig erfgoed "monument.heritage.brussels"

174.509 bezoekers op de website van de inventaris van het roerend erfgoed "collections.heritage.brussels"

44.197 bezoekers op de website van de inventaris van het natuurlijk erfgoed "sites.heritage.brussels"

8.548 bezoekers op de website van de inventaris van de historische liften "elevators.heritage.brussels"

143.870 bezoekers op "heritagedays.urban.brussels"

13.584 op de online fototheek van Urban "media.urban.brussels"

243.734 bezoekers op het cartografische platform van Urban "gis.urban.brussels/brugis"

15.394 verslagen van stedenbouwkundige locatiebepalingen gegenereerd en 9 nieuwe gegevenslagen voorbereid

SOCIALE NETWERKEN

Aantal volgers op 31.12.2025

Urban

Instagram: **13.091**

LinkedIn: **5.859**

Facebook: **5.488**

Het project

ArchiSols, gefinancierd door Innoviris, wil het bodemgebruik in Brussel verbeteren door activiteiten uit het verleden te documenteren die een invloed kunnen hebben gehad op de kwaliteit van de bodem, met name door latente kennis uit archieven en het collectieve geheugen op te diepen.

Urban is partner in het onderzoeksproject sinds de start in 2021 en coördineert de 2e fase, van maart 2024 tot september 2026.

Studiedag Archisols, Stadhuis van Brussel.
A. de Ville de Goyet © urban.brussels

Belangrijkste elementen voor 2025

- Opstart van een structurele samenwerking met onder meer deskundigen op het gebied van bodemverontreiniging en de ontwikkelaars van de BHi-GIS-tool (automatische geolokalisatie van oude adressen).
- Analyse van de historische gegevens en van de methode voor de opstelling van de inventaris van de Brusselse bodemtoestand.
- Verzameling van getuigenissen van **13** personen over het industriële en ambachtelijke verleden van de partnergemeenten van ArchiSols, met betrekking tot de bodemkwaliteit.
- Organisatie van **3** workshops, begeleid door de IT-dienst van Urban, met het oog op de ontwikkeling van het participatieve platform ArchiSols (om gedigitaliseerde en gegeolokaliseerde archiefgegevens te delen en te bekijken).
- Uitvoering van thematische studies en studies van sites om de ArchiSols-methodologieën te testen.
- Georeferencing door BruGIS van de oude kadastrale plannen van ca. 1830 (**5** Brusselse gemeenten).
- In kaart brengen van de ontwikkeling van de Brusselse topografie door middel van vectorisatie van de hoogtelijnen op oude kaarten (NGI-kaart uit 1873).
- Ontwikkeling van hulpmiddelen waarmee zowel professionals als het grote publiek zich het archief en de mondelinge overlevering eigen kunnen maken en waarderen, met als doel meer inzicht te krijgen in onze bodems en ze beter te benutten.
- Mededeling van de doelstellingen en resultaten van het project: presentatie tijdens een Urban Lunch, communicatie via de netwerken van ArchiSols en partners (Urban, be.sustainable, Relocalise enz.), reportage in de pers (RTBF).
- Organisatie van een studiedag over de milieuwaarde van de gemeentearchieven, met **15** sprekers en een vijftigtal deelnemers.
- Opstelling van **2** wetenschappelijke rapporten waarin de voortgang van het onderzoek wordt beschreven en de uit het project voortvloeiende kennis wordt gebundeld.

Projectoproepen, subsidies en tegemoetkomingen

Projectoproepen en oproepen tot kandidaten

5 OPROEPEN GELANCEERD:

- Oproep tot indienen van blijken van belangstelling voor de illustratie van de Heritage Days/Open Monumentendagen 2025
- Oproep tot deelname met betrekking tot de activiteiten en locaties van de Heritage Days/Open Monumentendagen 2025
- Oproep tot deelname aan het programma “los van het thema” van de Heritage Days/Open Monumentendagen 2025
- Oproep tot kandidaten voor de 3e editie van de Brussels Architecture Prize
- Oproep tot deelname van Brusselse secundaire scholen in het kader van de fotowedstrijd “Urban Zoom Schools 2026”

Toegekende subsidies en tegemoetkomingen

Occasionele steun in het kader van de projectoproepen voor de sensibilisering of de mededinging inzake hedendaagse architectuur en cultureel erfgoed. Die subsidies ondersteunen de uitgave van boeken en tijdschriften, de productie van video's, het onderhouden van professionele netwerken, de organisatie van een universitaire opleiding met getuigschrift (Executive Master in bouwkundig erfgoed), alsook sensibiliseringscampagnes en culturele projecten in de wijken.

- 10 geselecteerde initiatieven in 2025
- totaalbedrag van€ 304.000 opgesplitst in subsidies van€ 5.000 tot€ 67.000

Terugkerende structurele steun voor de opdrachten van 13 vzw's die gewestelijke projecten van groot belang uitvoeren. Dankzij die subsidies kunnen erfgoedgebouwen zoals het Hortamuseum, Huis Hannon, Huis Solvay, het Coudenbergpaleis, het Museum Bruxella 1238, het Priorhuis in het Rood-Klooster of nog, de Sint-Gorikshallen en het LAB·AN x Huis van Eetvelde, worden opengesteld voor het publiek. De steun dient echter ook om educatieve programma's aan te bieden, professionele netwerken te beheren, het culturele mecenaat te bevorderen, de wetenschappelijke kennis te verrijken en, meer in het algemeen, het grote publiek bewust te maken van de uitdagingen die zich op stedelijk vlak stellen.

- totaalbedrag van€ 2.078.000 jaarlijkse subsidies

Urban staat tevens in voor het beheer van de jaarlijkse dotaties van de Stichting KANAL, CIVA, de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI), Homegrade en de Zinneke Parade.

Urbaneum, een nieuwe setting voor het Brussels roerend erfgoed

Urban werkt al enkele jaren aan het project “Urbaneum”, een ware schatkamer voor het Brussels roerend erfgoed. Het doel is een duurzame ruimte te creëren waar het behoud, het beheer en de opwaardering van erfgoed centraal staan.

- In 2025 heeft Urban de verschillende rekken geïnstalleerd en het semidynamische archief van Urban en het erfgoeddepot van het Brussels Gewest overgebracht naar de Royale Belge, wat een belangrijke mijlpaal vormde in de uitvoering van dit project.
- Er wordt momenteel gewerkt aan de inrichting van de lokalen waar de collecties die gevaar lopen, kunnen worden ondergebracht.
- De verhuizing van de archeologische collecties vond in het voorjaar plaats.
- De gevel van Huis Aubecq werd in het kader van een partnerschap verplaatst naar een opslagplaats in Sint-Agatha-Berchem voor de opwaardering ervan. Het partnerschap wordt momenteel opgezet met Constructiv (Embuild).

Urbaneum, Watermaal-Bosvoorde. A. de Ville de Goyet © urban.brussels

Verantwoordelijke uitgever
Sarah Lagrillière,
adjunct-directeur-generaal

Coördinatie van deze uitgave
Suzanne Gillijns

Coördinatie van de publicaties
Cecilia Paredes

Grafisch ontwerp
NNstudio

Externe nalezing
Caroline Berckmans
(ARCHistory)

Druk en afwerking
Graphius Brussels

Foto's
Paginas 1, 34, 46:
Jonathan Ortegat
Pagina 2:
Jules Toulet
Pagina 10:
Séverin Malaud
Pagina 16:
Philippe Braquenier
Pagina 22:
Alfred de Ville de Goyet
Pagina 42:
Élodie Cugnon

Credits
© urban.brussels

Met de medewerking van
Bij Urban:
Alexia Collet
Alice Gérard
Ann Degraeve
Audrey Hanson
Aurélie Autenne
Benjamin Fastré
Brigitte Vander Brugghen
Bruno Veyckemans
Cecilia Paredes
Cindy De Brandt
Christophe Bastien
Christophe Reinders
Diane Gustin
Dimitri Lhoste
Élodie Cugnon
Éloïse Kartheuser
Émilie Vanhoostenberghe
Farba Diop
François Timmermans
Frédéric Wislez
Griet Lecompte
Guy Condé-Reis
Harry Lelièvre
Ibe Deturck
Ilse Weemaels
Jean-Baptiste Diemunsch
Jean-Pierre Vloebergh
Jennifer Furnari
Jeremy Segers

Julie Goffaux
Julie Van Laethem
Laurence Micha
Laurianne Lange
Liesbeth Degreef
Lorraine Valembois
Margarita Ghulam
Margaux Rouben
Martial Resibois
Mary Wardak
Nazim Lison
Nicolas Dupuis
Pascale Ingelaere
Philippe Charlier
Philippe Piéreuse
Rachel Schreurs
Raquel Dos Santos
Sarah Lagrillière
Sergio De Vincenzo
Stéphane Demeter
Thibaut Jossart
Thierry Wauters
Tony Van Nuffelen
Wiebe Verhoeven
Wout Collart

Maar ook van:
Valérie Berckmans
(voor ARCHistory)
Eric Nolmans
(Paradigm)

urban.brussels (Urban)
Gewestelijke Overheidsdienst
Brussel Stedenbouw & Erfgoed
Kunstberg 10-13
1000 Brussel
+32 (0)2 432 83 00
info@urban.brussels
www.urban.brussels

© urban.brussels 2025
Alle rechten voorbehouden
Wettelijk depot:
D/2026/6860/003

